

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

**Divácká recepce reprezentace demokracie v
prequelové trilogii Star Wars**

Maki Němečková

Katedra divadelních a filmových studií

Mgr. Jan Černík, Ph.D.

Studijní program: Filmová studia maior, Politologie minor

Olomouc 2024

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Divácká recepce reprezentace demokracie v prequel trilogii Star Wars* vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Datum

.....

podpis

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce, doktoru Janu Černíkovi, za užitečné rady při psaní práce a při hledání literatury. Také bych chtěla poděkovat svým přátelům, kteří mi pomohli s korekturou.

Obsah

| | |
|---|----|
| Úvod..... | 5 |
| 1 Vyhodnocení pramenů a literatury..... | 7 |
| 2 Teoretická část..... | 9 |
| 2.1 Star Wars franšíza..... | 9 |
| 2.2 Politické dění filmů..... | 9 |
| 2.3 Jak prequely čtou politologové..... | 11 |
| 3 Online hodnocení a uživatelské komentáře..... | 13 |
| 3.1 Metodologie..... | 13 |
| 3.2 Komentáře – statistika..... | 15 |
| 3.3 Komentáře – recepce prezentace demokratického procesu..... | 16 |
| 3.4 Komentáře – význam fikční politiky..... | 17 |
| 3.4.1 The Phantom Menace..... | 17 |
| 3.4.2 Attack of the Clones..... | 18 |
| 3.4.3 Revenge of the Sith..... | 19 |
| 3.5 Vyhodnocení komentářů..... | 20 |
| 4 Interpretační proces diváků..... | 22 |
| 4.1 Interpretační proces diváka a kritika..... | 22 |
| 4.1.1 Making Meaning a interpretační proces..... | 22 |
| 4.1.2 Anne Lancashire – Attack of the Clones and the Politics of Star Wars..... | 23 |
| 4.2 Skupinová diskuze jako metoda..... | 24 |
| 4.3 Příprava a představení účastníků..... | 24 |
| 4.3.1 Scénář..... | 25 |
| 4.4 Průběh..... | 26 |
| 4.5 Rozbor..... | 28 |
| Reflexe Práce..... | 30 |
| Závěr..... | 31 |
| Seznam Pramenů..... | 33 |
| Seznam Literatury..... | 34 |
| Seznam Tabulek..... | 37 |
| Seznam Příloh..... | 38 |

Úvod

Zatímco v původní trilogii filmů Star Wars je nám představen poměrně jednoduchý příběh boje dobra proti zlu ve formě rebelie proti Impériu, v druhé trilogii (prequelové), vydané mezi lety 1999 a 2005, se George Lucas pokusil vyobrazit původ Galaktického impéria jako důsledek komplikovaného pádu demokratické Galaktické republiky.

Tento posun byl v tisku zaregistrován,¹ a politika prequelů byla přirovnávána k tehdejší politické situaci ve Spojených státech.² U diváků se toto zaměření na politiku ale setkal spíše s negativním ohlasem, souzeno dle hodnocení filmů na online portálech pro fanouškovské hodnocení filmů.³ Jejich tvůrce, George Lucas, je ale zamýšlel jako politický komentář, a specificky zdůraznil jejich paralelu k tehdejší americké politice,⁴ a měli bychom to brát v potaz při sledování těchto filmů.

Takovéto zaměření na detaily politiky ve velké franšíze, jako Star Wars, totiž může být užitečné k obeznámení veřejnosti s tím, jak politika funguje. Známým příkladem propojení politologie a sci-fi je podcast *The Churn*.⁵ Ten si dal za cíl analyzovat díly sci-fi seriálu *The Expanse (2015-2022, USA)* z pohledu politologa a později se přesunul i na jiná fikční díla.

Bylo také provedeno několik studií, které se přímo zabývaly použitím fikčních děl k odborné výuce politologie. Přestože není definitivně potvrzeno, že tento způsob výuky vede k lepším výsledkům než standardní metoda s reálnými příklady, několik studií došlo k závěru, že ano, ale studenti musí být s filmy již seznámeni. Ve studii Targaryen Thought experiments její autoři výuku s fikčními filmy experimentálně provedli, ale narazili na problém, že některé studenty sledování filmů nudilo.⁶ Dá se předpokládat, že když se studenti zapíšou na politologii, budou se chtít učit o politologii. Nedá se ale očekávat, že budou mít všichni stejný vkus ohledně fikčních filmů, potenciálně použitých jako příklady, a jejich použití je může odradit.

I ti studenti, které filmy nebavily, ale byli schopni pochopit politiku fikčního světa a aplikovat na ní reálné politické principy a něco se z toho naučit, i když byli méně motivováni. Jak je tomu ale v případě, že se na filmy nedívají s úmyslem vzdělat se? Zapamatují si něco o filmové politice? Budou ji vůbec vnímat jako důležité téma filmů? Pro jak velkou část diváků tedy bude platit, že

1 FRENCH, Philip, 2002. Them clones, them clones... The Guardian [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/theobserver/2002/may/12/features.review37>

2 VAUGHN, Cliff, 2019. Politics in 'Star Wars' draw Bush administration comparisons. Good Faith Media [online]. Dostupné z: <https://goodfaithmedia.org/politics-in-star-wars-draw-bush-administration-comparisons-cms-5774/>

3 Star Wars: Episode I – The Phantom Menace (1999). Letterboxd [online]. Dostupné z: <https://letterboxd.com/film/star-wars-episode-i-the-phantom-menace/>

Star Wars: Episode I – The Phantom Menace (1999). Letterboxd [online]. Dostupné z: <https://letterboxd.com/film/star-wars-episode-i-the-phantom-menace/>

Star Wars: Episode II – Attack of the Clones (2002). Letterboxd [online]. Dostupné z: <https://letterboxd.com/film/star-wars-episode-ii-attack-of-the-clones/>

4 CARO, By Mark and Tribune Entertainment REPORTER, 2005. 'Star Wars' inadvertently hits too close to U.S.'s role. Chicago Tribune [online]. Dostupné z: <https://www.chicagotribune.com/news/ct-xpm-2005-05-18-0505180309-story.html>

5 COX, Ana Marie and Dan DREZNER, [b.r.]. The Churn: a podcast about the expanse. Spotify [online]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5gcph2GXu7rOUbHlhvVXQA>

6 IRISH, Adam, Nicole SHERMAN and Levi WATTS, 2022. Targaryen Thought experiments: Do science fiction and fantasy examples aid or obfuscate student learning? International Studies Perspectives [online]. 24(1), 1–19. Dostupné z: [doi:10.1093/isp/ekab016](https://doi.org/10.1093/isp/ekab016)

politiku ve zkoumaných filmech budou považovat za důležitou? Vytvoří si pro ni nějakou koherentní interpretaci? A budou schopni něco z toho aplikovat na politiku v reálném světě?

Abych toto mohla zjistit, musím si nejdříve ujasnit politické pozadí franšízy Star Wars do doby vydání prequelů. Že Star Wars měly dopad na politiku, je poměrně nezpochybnitelné, zejména u doby Ronalda Reagana, který si vypůjčoval terminologii Star Wars v průběhu svého mandátu.⁷ Poté přiblížím politické dění uvnitř diegetického světa Star Wars prequelů, a navážu literaturou pojednávající o politických problémech Star Wars světa.

V druhé části se podívám na komentáře z online portálů o filmech. Ty mi nabídnou možnost získat velké množství dat o názorech jejich uživatelů na jednotlivé filmy, bez potřeby provádět rozsáhlé dotazování nebo rozhovory.

V třetí fázi pak na tyto interpretace navážu, a přiblížím, jak si uživatelé filmových komentářů tvoří své interpretace. U filmových kritiků tento interpretační proces poměrně podrobně popsal David Bordwell ve své knize *Making Meaning*.⁸ Bude se to nějak výrazně lišit od běžných diváků? Abych to zjistila, sestavila jsem si skupinku dobrovolníků, se kterými jsem vedla skupinový rozhovor (focus group) o prequelových filmech.

Během této skupinové diskuze se také pokusím zavést diskuzi na téma diegetické politiky (vnitřní fikční politiky) Star Wars filmů, abych zjistila, jestli si z běžného sledování zapamatovali dost informací pro to, abych jim na tom mohla ukázat některé politologické koncepty. Ty koncepty jim už vysvětlovat nebudu. Soustředím se jen na to, jestli si jich všimnou, aniž bych je pojmenovala nebo přesně popsala.

7 FRENCH, Philip, 2002. Them clones, them clones... The Guardian [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/theobserver/2002/may/12/features.review37>

8 BORDWELL, David, 1991. *Making meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema*. B.m.: Harvard University Press.

1 Vyhodnocení pramenů a literatury

Abych dokázala posoudit výzkumné otázky, musela jsem si nejdříve připravit přehled informací o zkoumaných filmech, širší franšíze Star Wars, ale také o jejich fikčním světě.

Hlavním zdrojem informací o světě Star Wars mi jsou samotné filmy, uvedené jako prameny. Star Wars sice obsahuje mnoho dalších děl, které tento svět rozšiřují, ale v této práci se omezím pouze na tři prequelové filmy, *The Phantom Menace*⁹ (dále jen TPM), *Attack of the Clones*¹⁰ (dále jen AotC) a *Revenge of the Sith*¹¹ (dále jen RotS).

Jako zdroje informací o samotné franšíze jsem využívala novinové články, ale také Encyklopedii Britannica¹² a fanouškovskou Star Wars encyklopedii Wookieepedia.¹³ Jsem si vědoma, že Wookieepedia se nedá považovat za důvěryhodný zdroj, ale používám ji jen pro obecné informace, jako je žánr filmů a seznam děl, které Star Wars zahrnuje. Pro informace o historických událostech, na které Star Wars odkazuje jsem využívala Encyklopedii Britannicu, která si klade za cíl být důvěryhodnou encyklopedií.

Dále hojně využívám novinových článků z médií, reflektujících filmy Star Wars, nebo rozhovory s jejich tvůrci. Vybírala jsem si především ty, které v souvislosti se Star Wars zmiňovaly politiku.

Další kategorií zdrojů byla politologická odborná literatura a názory politických komentátorů týkajících se diegetické politiky ve Star Wars. Tyto zdroje slouží k představení širší škály politických problémů a konceptů než jaké bychom si všimli při laickém sledování. Konkrétně budou představeny v kapitole 2.3.

K prozkoumání komentářů na internetových filmových fórech mě inspiroval článek od Valérie Beaudoin a Dominique Pasquier z Télécom Paris, univerzity zaměřující se na telekomunikace.¹⁴ V jejich článku provedly téměř plně automatickou počítačovou analýzu tisíců komentářů z jednoho francouzského filmového fóra. Nemám ale dostatečné znalosti na provedení automatizované textové analýzy, a tak jsem se jimi pouze inspirovala metodou získávání dat. Samotnou analýzu jsem pak prováděla převážně ručně. Tato práce ale také uvádí, že většina komentářů u sci-fi filmů se zaměřuje spíše na svůj divácký zážitek, než na samotný film.¹⁵

Při analýze divácké interpretace filmů jsem čerpala z knihy *Making Meaning*¹⁶ od Davida Bordwella. V této knize se věnuje historii filmové kritiky, a kritizuje, jak většina kritiků píše, a navrhuje nový systém pro filmovou kritiku. Pro moji práci je ale nejdůležitější část, ve které

9 Star Wars: Episode I – The Phantom Menace [film]. Režie LUCAS George. USA, 1999.

10 Star Wars: Episode II – Attack of the Clones [film]. Režie LUCAS George. USA, 2002.

11 Star Wars: Episode III – Revenge of the Sith [film]. Režie LUCAS George. USA, 2005.

12 Encyclopaedia Britannica. Online. Dostupné z: <https://www.britannica.com/>. [cit. 2024-05-09].

13 FANDOM. Wookieepedia. Online. Dostupné z: https://starwars.fandom.com/wiki/Main_Page. [cit. 2024-05-09].

14 BEAUDOUIN, Valérie and Dominique PASQUIER, 2016. Forms of contribution and contributors' profiles: An automated textual analysis of amateur on line film critics. *New Media & Society* [online]. 19(11), 1810–1828. Dostupné z: doi:10.1177/1461444816643504

15 Tamtéž, str. 1820

16 BORDWELL, David, 1991. *Making meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema*. B.m.: Harvard University Press.

popisuje, jak filmoví kritici interpretují filmy. Tento proces ukážu na profesionální kritice a zjistím, jestli si podobně film interpretují i běžní diváci.

Pro profesionální kritiku, se kterou budu běžné diváky srovnávat, jsem si vybrala kritiku od profesorky anglického jazyka Anne Lancashire.¹⁷ Její recenzi na *Attack of the Clones* (AotC) jsem si vybrala ze dvou důvodů. V této recenzi se Anne Lancashire snaží rozklíčovat politický význam druhého filmu, což je přesně to, co budu hledat v komentářích diváků, a tak jejich interpretace budu moct porovnat s touto kritikou. Anne Lancashire ale není původně filmovou kritičkou. Původně byla profesorkou angličtiny, ale dnes se věnuje i sci-fi filmům, anglickému divadlu, divadelní historii a současnému americkému filmu.¹⁸ Tento vývoj odpovídá vývoji filmové kritiky, dle Davida Bordwella.

V poslední části budu zjišťovat, zda-li jsou *Star Wars* prequely vhodnými filmy pro výuku politologie. Nepodařilo se mi najít studii, která by výslovně využívala tyto filmy. Existují ale studie zkoumající potenciál fikčních filmů při výuce politologie. Studie od rumunského politologa, tehdy ještě doktoranda, Claudiu Craciuna, popsala výhody a nevýhody tohoto přístupu a zdůrazňuje, že vybrané filmy musí být vhodné pro výuku konkrétního problému, nebo konceptu, který chceme učit.¹⁹ Dle další studie je dobrou oblastí pro výuku filmem, obor mezinárodních vztahů.²⁰ Nejdůležitější studii pro mě byla ta od Adama Irishe a Nicole Sherman z California State University a Levi Watts z Northeastern University v USA.²¹ V této studii autoři vyzkoušeli se svými studenty zahrnout fantasy seriály a sci-fi filmy do výuky. Došli k závěru, že není dobré na fikčních příkladech založit celý předmět, ale ozvláštnění předmětu občasnými fikčními příklady může pomoci zabránit tomu, aby se výuka stala monotónní.

Tyto studie souhlasí, že existuje určitý potenciál využívat filmy při výuce politologie, ale ne každý film je vhodný. Proto se v této práci snažím zodpovědět na otázku, jestli *Star Wars* prequels takovými filmy mohou být.

17 LANCASHIRE, Anne, 2002. *Attack of the Clones and the Politics of Star Wars*. *Dalhoisie Review* [online]. 82(2). Dostupné z: <https://dalspace.library.dal.ca/handle/10222/63479>

18 Anne Lancashire - University of Toronto [online] [accessed. 2024-04-06]. Dostupné z: <https://anne.artsci.utoronto.ca/>

19 CRACIUN, Claudiu, 2004. *Teaching Political Science at the Movies*. *epsNet Annual Conference* [online]. Dostupné z: https://www.academia.edu/31133598/Teaching_Political_Science_at_the_Movies

20 VALERIANO, Brandon, 2013. *Teaching Introduction to International Politics with Film*. *Journal of Political Science Education* [online]. 9(1), 52–72. Dostupné z: [doi:10.1080/15512169.2013.747840](https://doi.org/10.1080/15512169.2013.747840)

21 IRISH, Adam, Nicole SHERMAN and Levi WATTS, 2022. *Targaryen Thought experiments: Do science fiction and fantasy examples aid or obfuscate student learning?* *International Studies Perspectives* [online]. 24(1), 1–19. Dostupné z: [doi:10.1093/isp/ekab016](https://doi.org/10.1093/isp/ekab016)

2 Teoretická část

2.1 Star Wars franšíza

Když byl v roce 1977 do kin uveden první film *Star Wars*, Spojené státy měli stále v živé paměti protáhlou válku ve Vietnamu.²² Tou se George Lucas inspiroval při vytváření původní trilogie.²³ Ta je primárně příběhem Luka Skywalkerera a galaktických rebelů, kteří bojují proti autoritářskému Galaktickému impériu. Lucas později uvedl, že impérium mělo představovat Spojené státy ve Vietnamu, zatímco rebelové, zejména Ewokové, měly představovat Viet-Cong.²⁴ Podrobně se ale v těchto filmech politika rebelie nerozebírala. Pouze obecně evokovala ideály demokracie a svobody představované rebely, vůči tyranii představované Impériem.

Prequelová trilogie ale obsahovala politiky daleko více a představovala ji specifičtěji. Toho si hned všimli recenzenti, a zejména po vydání druhého a třetího filmu v nich identifikovali paralelu k tehdejší americké politice.²⁵ V té době byly hlavním tématem americkém politiky útoky 11. září 2001 a následující kroky prezidenta Bushe, které vedly k Americké válce v Afghánistánu, druhé válce v Zálivu a Válce proti teroru.²⁶

Třetí film prequelů, *Revenge of the Sith*, na prezidenta přímo odkazuje. Jeho slavné prohlášení „You are either with us, or against us.“ ve filmu parafrázuje Anakin Skywalker,²⁷ ze kterého se třetím filmem stává Darth Vader, jednoznačný záporák *Star Wars*. Producent RotS, Rick McCallum na rovinu potvrdil, že tato parafráze tak byla zamýšlena.²⁸ Připojil také, že jeho a Lucasovým úmyslem skutečně bylo poukázat na tehdejší politickou situaci ve Spojených státech²⁹.

2.2 Politické dění filmů

Jelikož jsou *Star Wars* prequely tři filmy, pokrývají mnoho dějových událostí. Pro mé účely je ale velká část tohoto děje irelevantní. V následující krátké sekci tedy shrnu politické dění jednotlivých filmů se kterým pak budu pracovat.

Úvodem do fikční politiky prequelů je první film prequelové trilogie, *The Phantom Menace*, uvedený do kin v roce 1999. V úvodních titulcích filmu je nám řečeno, že Galaktická Republika je plná chaosu díky sporům kvůli danění obchodních cest. Obchodní federace proto na protest zahájila

22 SPECTOR, Ronald H., 2024. Vietnam War | Facts, Summary, Years, Timeline, Casualties, Combatants, & Facts. Encyclopedia Britannica [online]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Vietnam-War>

23 VAUX, Robert, Ben HARDWICK and Kieran LOUGHLIN, 2023. Star Wars was a Vietnam war allegory. CBR [online]. Dostupné z: <https://www.cbr.com/george-lucas-vietnam-war-star-wars-inspiration/>

24 Tamtéž

25 VAUGHN, Cliff, 2019. Politics in 'Star Wars' draw Bush administration comparisons. Good Faith Media [online]. Dostupné z: <https://goodfaithmedia.org/politics-in-star-wars-draw-bush-administration-comparisons-cms-5774/>

26 George W. Bush | Biography, Presidency, & Facts. Encyclopedia Britannica [online]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/George-W-Bush/Presidency>

27 SCOTT, 2005. Some Surprises in That Galaxy Far, Far Away [online] [accessed. 2024-05-02]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2005/05/16/movies/some-surprises-in-that-galaxy-far-far-away.html>

28 CARO, By Mark and Tribune Entertainment REPORTER, 2005. 'Star Wars' inadvertently hits too close to U.S.'s role. Chicago Tribune [online]. Dostupné z: <https://www.chicagotribune.com/news/ct-xpm-2005-05-18-0505180309-story.html>

29 tamtéž

blokádu planety Naboo. Republikový kongres dle titulků situaci nekonečně debatuje a rytíři Jedi jsou vysláni, aby vyjednávali.

Ve filmu pak vidíme, že vyjednávání nezačnou. Místo toho Obchodní federace zahájí invazi planety a rytíři Jedi z ní úspěšně evakuují její zvolenou královnu. Po mezipřistání na planetě Tatooine kvůli opravám, kde se k nim připojí místní kluka Anakina Skywalkera, dopraví královnu Amidalu do hlavního města galaxie, Corrusantu, aby mohla předstoupit před kongresem.

V kongresu je královna Amidala nespokojena s postupem kancléře, a proto spustí hlasování o nedůvěře, které projde, a na pozici nového kancléře je navržen senátor za Naboo, Palpatine, který slibuje že rychle krizi zažehná. Královna Amidala ale na pomoc republiky čekat nechce. Vráť se na svoji planetu, a za pomoci rytířů Jedi a armády domorodých Gunganů se jí podaří okupaci porazit.

Na konci filmu se také dozvíme, že senátor Palpatine byl zvolen novým kancléřem republiky.

Druhý film, *Attack of the Clones*, byl uveden do kin v roce 2002. Jeho úvodní titulky nám sdělují, že několik tisíc planetárních systémů má v úmyslu opustit Galaktickou Republiku pod vedením Knížete Dooku. Senátorka Amidala za Naboo (v předchozím filmu její královnou), se vrací do Senátu, aby hlasovala o vytvoření armády pro Republiku, která by asistovala Jediům.

Film začne tím, že se senátorku Amidalu někdo pokusí zabít. Senátorka je proto dána pod ochranu Anakina Skywalkera a vycestuje z Corrusantu. V senátu ji mezitím zastupuje Jar Jar Binks. Jediové při svém pátrání po atentátnících Amidaly objeví armádu droidů, kterou staví separatisté a armádu klonů, která je tajně připravována pro Republiku.

V absenci Amidaly, která plánovala hlasovat proti vytvoření armády, její zástupce Jar Jar spustí hlasování o nouzových pravomocích pro kancléře, které mu umožní vytvořit armádu Republiky. Sama senátorka se mezitím nechá s Anakinem zajmout na planetě Geonosis a při pokusu o její vysvobození se poprvé střetnou armády Separatistů a republiky, což začne galaktickou občanskou válku.

Třetí film, *Revenge of the Sith* (RotS) z roku 2005, je vyvrcholením prequelové trilogie. Úvodní titulky nás informují, že pod tlakem války se Republika rozpadá. Separatisté unesli kancléře Republiky a Jediové se ho snaží vysvobodit.

Jediům se kancléře podaří zachránit a kancléř získá další nouzové pravomoci, které mu umožní zasahovat do chodu řádu Jedi. Tento krok značí, že do té doby řád Jedi fungoval nezávisle na kancléři. Své nové pravomoci okamžitě využije a dosadí Anakina Skywalkera do Nejvyšší rady řádu Jedi. Jediové Anakina požádají, aby pro ně sledoval kancléře a informoval je o jeho jednáních.

Jediové a armáda Republiky mezitím zasadí separatistům významnou porážku a po smrti jejich předchozího vůdce, hraběte Dooku, zabijí i velitele jejich armády, generála Greivouse. Jediové tak vyzvou kancléře, aby se vzdal svých nouzových pravomocí, protože válka se chýlí ke konci.

Tuto zprávu mu předá Anakin. Kancléř Palpatine složit pravomoci odmítne, a pokusí se přesvědčit Anakina, aby se přidal v boji proti řádu Jedi. Anakin nejprve odmítne, a Jediové se pokusí zatknout Palpatina, ale pak se Anakin rozhodne kancléři pomoci a slíbí mu svoji oddanost.

Kancléř Palpatine s Anakinovou pomocí aktivuje rozkaz 66 galaktické klonové armády, a vyvraždí rytíře Jedi za zradu proti Republice, včetně dětí v chrámu Jedi. Anakinovi také předá informaci o lokaci zbylých vůdců Separatistů, aby je zabil a tím nadobro ukončil občanskou válku. Objevuje se zde také poslední scéna jednání Senátu, kde Palpatine vyhlásí svůj plán reorganizace Galaktické republiky na Galaktické impérium, aby bylo bezpečné.

2.3 Jak prequely čtou politologové

Laické sledování prequelových filmů nám může dát pocit, že za pád demokracie může Palpatine a jeho chytrá manipulace, nebo strach ze separatistů a nestability. Pokud ale budeme o situaci v tomto fiktivním světě uvažovat do větší hloubky, musíme se zeptat: Proč senátoři Palpatinovi věřili? A proč bylo nutné dát mu výjimečné pravomoci?

Ústavní právníci Connor Casey z University of Surrey a David Kenny z Trinity College Dublin tvrdí, že hlavním problémem Galaktické republiky byla slabá exekutiva a neakceschopný senát.³⁰ V prvních dvou filmech můžeme vidět frustraci postav z pomalého rozhodování Senátu, což vede k volbě Palpatina kancléřem na základě slibu toto napravit. V druhém filmu ale vidíme, že se mu to moc nezdařilo, a důležitá rozhodnutí jsou učiněna prostřednictvím nouzových pravomocí kancléře. Senát tak o klíčových otázkách nerozhoduje přímo, ale soustřeďuje moc v jedné osobě. Anakin sám v AotC říká o diktatuře že „když to funguje, proč ne?“³¹

Problémem centralizace moci se zabývá i Marco Castillo, doktor veřejné správy na City Tech University of New York.³² Hlavní politický konflikt Star Wars ságy interpretuje jako konflikt mezi centralizovanou a decentralizovanou mocí. Castillo tvrdí, že zobrazení tohoto konfliktu v sáze odráží hluboce zakořeněné americké nejistoty ohledně role vlády a jejího potenciálu pro dobro i zlo. Fikční svět Star Wars tak slouží pro přiblížení složitosti centralizované moci a ukazuje její přirozené slabiny a náchylnost k temným stránkám lidské povahy. Kvůli tragickému pojetí prequelové trilogie filmy naznačují, že ačkoli centralizovaná vláda může být příslibem pozitivních změn, je nakonec chybná a náchylná k manipulaci. V závěru článku také zmiňuje možnost využít Star Wars filmy pro zapojení studentů do diskusí o vládnutí, etice a složitosti vedení organizací.

Dalším důležitým problémem demokracie v Galaktické republice byla absence organizované opozice v Senátu.³³ Ve filmech není ani jednou zmíněno, že by existovaly jakékoliv politické strany. To je pro demokracii poměrně zvláštní vzhledem k tomu, že Galaktická republika ve světě filmů měla existovat staletí³⁴ a politické strany jsou v naší reálné politice neodmyslitelnou součástí demokratické politiky. V České republice jsme dokonce jejich existenci ukotvili přímo v ústavě.³⁵

30 CASEY, Conor and David KENNY, 2021. How liberty dies in a galaxy far, far away: Star Wars, democratic decay, and weak executives. Social Science Research Network [online]. Dostupné z: doi:10.2139/ssrn.3937512

31 AotC 00:49:11

32 CASTILLO, Marco, 2014. Eternal conflicts. Administrative Theory & Praxis [online]. 36(3), 332–347. Dostupné z: doi:10.2753/atp1084-1806360304

33 MASKET, Seth, 2015. The Star Wars Galactic Senate needed a minority party. Vox [online]. Dostupné z: <https://www.vox.com/mischiefs-of-faction/2015/10/6/9459735/galactic-senate-minority-party>

34 Galactic Republic. Wookieepedia [online]. Dostupné z: https://starwars.fandom.com/wiki/Galactic_Republic. [cit. 2024-02-10].

35 ČESKO. Fragment #f1471051 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., ústava České republiky - znění od 1. 6. 2013. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 2. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#f1471051>

Za zmínku také stojí funkce rytířů Jedi v politickém systému republiky. Zatímco rytíři Jedi jsou ve filmech vyobrazeni primárně jako síla dobra, jejich postavení v rámci Republiky bylo více než znepokojivé. Před vytvořením armády v AotC byli Jediové jedinou ozbrojenou složkou Republiky.³⁶ Přestože tvrdili, že Republice slouží, trvali si na svojí nezávislosti a když zvolený kancléř Republiky chtěl ovlivnit složení jejich vedení, postavili se jednoznačně do opozice.³⁷ Jak ale poznamenal Jim Golby v článku *The Jedi and the Senate*, civilní kontrola nad ozbrojenými složkami je také jeden ze základních vlastností moderních demokracií, který Galaktická republika nesplňuje.³⁸

Celkově můžeme říci, že ve Star Wars prequelech najdeme zajímavé, explicitně zmíněné politické problémy a jejich důsledky. Tím nejzajímavějším je podle mě problém slabé exekutivy. Nemá totiž žádnou správnou ani špatnou odpověď. Silnější exekutiva může konat více dobra, ale také působit více zla a slabá exekutiva zase méně. Pokud ale omezíme exekutivu natolik, že zůstane paralyzovaná, můžeme se dostat do situace, kde musíme přejít do druhého extrému.

Během dalších kapitol se budu snažit zjistit, jestli někdo z diváků tento a další problémy ve Star Wars prequelech zaregistroval, a jestli pochytili dost informací, aby se z toho mohli něco naučit.

36 AotC 00:04:46

37 RotS 00:36:20

38 SAMBALUK, Nicholas Michael, 2019. *Strategy Strikes Back: How Star Wars Explains Modern Military Conflict*, edited by Max Brooks, John Amble, M.L. Cavanaugh, and Jaym Gates. 2018. Vulcan [online]. 7(1), 118–120. Dostupné z: [doi:10.1163/22134603-00701008-05](https://doi.org/10.1163/22134603-00701008-05), str. 24-32

3 Online hodnocení a uživatelské komentáře

Jako první potřebuji zjistit, jak často diváci zahrnují politiku ve své interpretaci Star Wars prequelů. V prosinci 2017 byl v USA proveden telefonický průzkum, který naznačuje, že moc často to není. Respondenti byli dotázáni zda-li považují jakýkoliv Star Wars film za politický, a pouze 17 % respondentů odpovědělo ano, zatímco 53 % odpovědělo ne a 30 % odpovědělo nevím.³⁹

Tyto údaje se vztahují na všechny Star Wars filmy a není možné určit, kolik z těch 17 % respondentů považuje za politický film některý z prequelů. Nemám ani prostředky na vlastní reprezentativní průzkum. Proto jsem se jako k alternativnímu zdroji dat obrátila na online portály o filmech.

Mnoho z nich nabízí možnost filmy komentovat, a budou mi tedy ideálním zdrojem názorů na vybrané filmy od velkého množství lidí. Tato data nejsou reprezentativním vzorkem všech diváků, neboť ne každý je uživatelem těchto stránek. Uživateli ale mají dostatečné množství, aby mi poskytly údaje, které potřebuji o interpretaci politiky ve Star Wars filmech. Například ČSFD, jeden z portálů, který využiji, má přes půl milionu uživatelů,⁴⁰ což představuje přibližně 3% podíl obyvatel Česka a Slovenska. Při takovém objemu dat určitě najdu dostatek interpretací k analýze.

V těchto datech potom budu moct vyhledat, kolik lidí politiku zmíní ve svých komentářích. Tím zjistím, jaký podíl uživatelů považoval politiku ve filmech za natolik významné téma, aby to zmínili ve svém komentáři. Pokusím se využít více různých portálů, ideálně české i zahraniční, aby bylo možné porovnat rozdíly mezi publiky. Tento přístup by mi měl zodpovědět otázku, jak často lidé vnímají a interpretují politiku, jaké interpretace si lidé tvoří a do jaké míry i jak si tyto interpretace tvoří, pokud to v komentáři uvedou, a jestli politiku ve filmu pochopili do dostatečné míry, aby o ní kreativně uvažovali.

Pochybuji ale, že mi tyto komentáře poskytnou dostatečné informace o tom, jak o politice v pozorovaných filmech uvažují. Velká část komentářů na internetových fórech o filmech se zaměřuje spíše na to, jaký měl film na ně efekt než na to, jaký je význam filmu. Z mých zkušeností taky vím, že komentáře na těchto portálech málokdy poskytují argumenty pro své názory a nejspíš tak nepůjde z těchto dat zjistit, jak diváci uvažují.

3.1 Metodologie

Pro sběr dat jsem si vybrala tři internetová filmová fóra: ČSFD,⁴¹ IMDb⁴² a Letterboxd.⁴³ Zvolila jsem je proto, že se jedná o jedny z nejnavštěvovanějších filmových portálů buď u nás (ČSFD), nebo v zahraničí (IMDb, Letterboxd), ale také proto, že na nich bylo možné stáhnout velké množství komentářů pomocí skriptů. Zvažovala jsem i portál RottenTomatoes, ale ten blokuje

39 DAVID, Mark, 2017. For Some U.S. Adults, Star Wars and Politics Just Don't Mix. Morning Consult [online]. [accessed. 2024-01-08]. Dostupné z: <https://morningconsult.com/2017/12/06/for-some-u-s-adults-star-wars-and-politics-just-dont-mix/>

40 Česko-Slovenská filmová databáze – The Internet Archive. archive.org [online]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210322195910/https://www.csfd.cz/>. [cit. 2023-11-10].

41 Česko-Slovenská Filmová Databáze. Online. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/>. [cit. 2024-05-09].

42 IMDb. Online. Dostupné z: <https://www.imdb.com/>. [cit. 2024-05-09].

43 Letterboxd. Online. Dostupné z: <https://letterboxd.com/>. [cit. 2024-05-09].

automatizované stahování obsahu a manuální stahování by vyžadovala velké množství času vzhledem k objemu komentářů na stránce.

Samotné stahování obsahu (komentářů) jsem prováděla Python skripty pomocí knihovny BeautifulSoup⁴⁴. Stažená data jsem dále seřadila do člověkem čitelné podoby a uložila do souborů dle filmu a zdroje. Jeden soubor vždy obsahuje všechny stáhnuté komentáře od jednoho filmu z jednoho zdroje. Jednotlivé komentáře jsou v souboru identifikovány pořadovým číslem, jak byly staženy; filmem, u kterého byli napsány a portálem ze kterého byly staženy. Uživatelská jména nebyla kvůli anonymitě dat zahrnuta.

IMDb, je dle svých informací nejpoblárnější autoritativní zdroj o filmech, seriálech a celebritách.⁴⁵ Registrovaní uživatelé také mohou přidávat k filmům a seriálům vlastní komentáře. Bohužel se mi nepodařilo stáhnout všechny, protože plně automatické stahování je blokováno. Povoluje ale poloautomatické stahování, kde manuálně vytvořím přístupový token a skript pak může stáhnout všechny komentáře z té jedné stránky. Stáhnula jsem tak 200 nejlépe hodnocených komentářů od každého zkoumaného filmu. To znamená, že korpus dat z IMDb není natolik kompletní jako u zbývajících databází, ale reprezentuje komentáře na nichž byla mezi uživateli největší shoda.

Abych kompenzovala problém reprezentativnosti vzorku globálního publika, rozhodla jsem se k datům z IMDb přidat ještě data z Letterboxd. Jedná se o „globální sociální síť pro objevování filmů a diskuzi o nich“.⁴⁶ U tohoto portálu se mi zdánlivě podařilo stáhnout všechny dostupné komentáře, v tom smyslu že mě portál nezablokoval, a tak jsem stáhla všechna data, která se mi zobrazila v prohlížeči. Všimla jsem si ale, že u všech filmů byl stejný počet stránek komentářů, tedy 256. To je nejspíš chyba, protože 256 je nejvyšší číslo reprezentovatelné v 1 bajtu počítačové paměti, což naznačuje že systém někde narazil na limit. Stáhla jsem proto u každého filmu 3072 komentářů (z 256 stránek) od neaktivnějších uživatelů.

Dalším portálem, jehož data využiji, je Česko-Slovenská filmová databáze (ČSFD), která je největším Česko-Slovenským portálem o filmech s více než půl milionem uživatelů.⁴⁷ Oproti IMDb mi poskytne porovnání globálního (anglicky mluvícího) publika s tím regionálním. Na rozdíl od IMDb neblokuje ČSFD automatické stahování dat, takže disponuji kompletním korpusem komentářů.

Po stažení dat potřebuji určit, které komentáře se vyjadřují o politice a které ne. Procházet všechny manuálně by zabralo velké množství času, a proto použiji fulltextové vyhledávání podle klíčových slov. Jako politické komentáře jsem zahrnula ty, které obsahují sekvenci znaků „polit“. Tato sekvence znaků vyhledá všechny variace slov jako politika, politikaření, politik, politička, politics, politician a další. Je ale možné se o politice vyjádřit bez použití těchto slov. Proto jsem zkusila vyhledat i jiná slova, které by mohli indikovat, že se daný komentář vyjadřuje o politice (Senát, republika, demokracie atd.). Těch ale bylo mnohem méně než komentářů z prvního vyhledávání, a tak budu nadále pracovat jen s komentáři z prvního vyhledávání pod názvem

44 Beautiful Soup Documentation — Beautiful Soup 4.4.0 documentation [online]. Dostupné z: <https://beautiful-soup-4.readthedocs.io/en/latest/>

45 Press Room - IMDb [online]. Dostupné z: <https://www.imdb.com/pressroom>

46 Frequent questions. Letterboxd [online]. Dostupné z: <https://letterboxd.com/about/faq/>

47 Česko-Slovenská filmová databáze. ČSFD.cz [online]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210322195910/https://www.csfd.cz/>

politické komentáře. Je tedy možné, že jsou v korpusu dat i další komentáře vyjadřující se k politice, které nejsou zahrnuty v mé kategorii politických komentářů, ale je jich jen malé množství.

Kategorii politických komentářů si dále budu dělit na dvě kategorie, relevantní a irelevantní. Irelevantní politické komentáře jsou takové, které se o politice vyjadřují pouze hodnocením. Tedy že se jim politika líbila/nelíbila, že byla otravná, nebo že ji nepochopili. Relevantní jsou všechny ostatní.

3.2 Komentáře – statistika

| ČSFD | komentářů | politické komentáře | procentuální zastoupení |
|------|-----------|---------------------|-------------------------|
| 1 | 1290 | 62 | 4,80% |
| 2 | 1042 | 24 | 2.30% |
| 3 | 1556 | 28 | 1,80% |

Tabulka 1: Politické komentáře – ČSFD

| IMDb | komentářů | politické komentáře | procentuální zastoupení |
|------|-----------|---------------------|-------------------------|
| 1 | 200 | 31 | 15.5% |
| 2 | 200 | 20 | 10% |
| 3 | 200 | 19 | 9.5% |

Tabulka 2: Politické komentáře – IMDb

| Letterboxd | komentářů | politické komentáře | procentuální zastoupení |
|------------|-----------|---------------------|-------------------------|
| 1 | 3072 | 394 | 12.83% |
| 2 | 3072 | 253 | 8.24% |
| 3 | 3072 | 208 | 6.77% |

Tabulka 3: Politické komentáře – Letterboxd

Jako první jsem si jednoduše udělala statistiku politických komentářů. Už jen z těchto dat můžu vyčíst, že diváci se rozhodně o politice vyjadřují. U jednotlivých portálů i filmů ale s různou četností. U všech třech portálů je podíl politických komentářů nejvyššího u prvního filmu a poté ustupuje.

Důvody mě napadají dva. Buď je v prvním filmu nejvíce politiky a ve třetím nejméně, nebo u prvního filmu politika nejvíc překvapila, a proto o ní tolik psali, zatímco u dalších filmů už si na to diváci zvykli, a tak to nebylo třeba zmiňovat. Další možností je, že lidé, kterým v prvním filmu vadilo zahrnutí politiky se na druhý film odmítli podívat. V každém případě je nasnadě otázka, zda je tematizace politiky ve filmu úspěšná, pokud si jí diváci přestávají postupně všimnout nebo kvůli ní ztratí zájem o filmy.

Co se týče obsahu filmů, TPM a AotC se oproti RotS daleko více zaměřují na dění v Senátu a dávají více času postavám v Senátu. RotS také oproti prvním dvěma filmům opouští politické termíny, jako hlasování o nedůvěře, a zobecňuje svoje politické projevy. Není například specifikováno, jak se Republika stane Impériem. Palpatine jednoduše prohlásí, že se tomu tak stane a Amidala to komentuje, že nastává tyranie, ale není řečeno, co to v praxi znamená. Na druhou stranu, RotS je završením celé trilogie, a tak by se dalo čekat, že u tohoto filmu bude víc komentářů vyjadřující se k trilogii jako celku.

Myslím ale, že dalším důležitým faktorem je šok oproti původní trilogii. V původní trilogii Star Wars je Senát zmíněn jen v kontextu jeho rozpuštění a jeho fungování nijak přiblíženo není. Naopak v TPM nalezneme hned několik scén odehrávajících se přímo v jednacím sále Senátu, a hlavní událostí této dějové linie je hlasování o nedůvěře. Toto hlasování ani jiné procedury sice nejsou detailně popsány, ale stále je to mnohem detailnější, než cokoliv politického v původní trilogii.

3.3 Komentáře – recepce prezentace demokratického procesu

| film | ČSFD | RottenTomatoes – kritici | RottenTomatoes – diváci | IMDB | Letterbox |
|------|------|--------------------------|-------------------------|---------------|--------------|
| 1 | 79 % | 51 % | 59 % | 6.5/10 (65 %) | 2.9/5 (58 %) |
| 2 | 80 % | 65 % | 56 % | 6.6/10 (66 %) | 2.8/5 (56 %) |
| 3 | 87 % | 79 % | 66 % | 7.6/10 (76 %) | 3.8/5 (76 %) |

Tabulka 4: Procentuální hodnocení prequelových filmů

Když se podíváme na procentuální hodnocení filmů napříč portály, hned vidíme, že na ČSFD mají všechny filmy výrazně vyšší hodnocení než na zahraničních portálech. Jako první mě napadlo, jestli to není způsobené rozdílem v metodologiích jednotlivých portálů, jelikož ČSFD umožňuje hodnotit i „odpad“, což je méně než nula hvězdiček, naopak Letterboxd zase umožňuje hodnotit i půlhvězdičkami a srdíčky. Půlhvězdičky jednoduše беру jako mezistupně, a předpokládám, že i Letterboxd to tak dělá, ale srdíčka lze dát nehledě na hvězdičkové hodnocení a slouží k označení filmů, které se uživatelům líbily bez ohledu na hodnocení. Proto na tyto srdíčka nebudu brát zřetel, jelikož neovlivňují hodnocení.

Za zmínku také stojí, že když jsem se pokusila ze stažených komentářů vypočítat procentuální hodnocení, vyšla mi jiná čísla, než portály ukazují. To je nejspíš způsobené tím, že pokud uživatel zanechal hvězdičkové hodnocení, ale nenapsal komentář, nemám tato data stažená.

| Film | ČSFD na webu | ČSFD dle komentářů (rozdíl) | Letterboxd na webu | Letterboxd dle komentářů (rozdíl) |
|------|--------------|-----------------------------|--------------------|-----------------------------------|
| 1 | 79 % | 71,47 % (-7,53) | 2.9/5 (58 %) | 54,51 % (-3,49) |
| 2 | 80 % | 72,11 % (-7,89) | 2.8/5 (56 %) | 53,98 % (-2,02) |
| 3 | 87 % | 88,24 % (+1,24) | 3.8/5 (76 %) | 77,34 % (+1,34) |

Tabulka 5: Srovnání mezi hodnocením filmů na webu a mojí rekonstrukcí

Při porovnání mých výsledků s těmi na webu, vidíme někdy rozdíl až skoro osm procentních bodů, ale i při těchto rozdílných hodnoceních moje předchozí pozorování zůstávají platná. Přidává ale zajímavou informaci, že ti uživatelé, kteří hodnotili pouze hvězdičkami (resp. zanechali ta hodnocení, jež jsem nemohla stáhnout), první dva filmy hodnotili lépe, a třetí film naopak hůře.

Když se tedy vrátíme k průměrným hodnocením filmů, všechny portály se shodují, že třetí film je výrazně nejlepší, zatímco první a druhý film výrazně zaostávají a pohybují se ve stejných číslech u každého portálu. Výjimkou jsou hodnocení kritiků u RottenTomatoes, kteří hodnotí první film výrazně hůř, než druhý a to stejnou měrou jako druhý oproti třetímu.

Když se pak podíváme na samotné komentáře, abychom zjistili, jak diváci reagují na zahrnutí demokratických procesů ve filmu, vyjde nám především negativní výsledek. Nejčastěji kritizují, že politické řeči byly nudné nebo nesrozumitelné. Několik uživatelů se ale dle svých komentářů bavilo tím, že pro ně politika v těchto filmech vypadá stejně jako parlamenty ČR, SR a EU, nebo zasedání OSN.⁴⁸

„Hned' ma zarazil v úvode politický podtón filmu, čo sa v predošlej trilógii nestalo. Trochu mi to na filme prekážalo a normálne som si želal, aby sa to skončilo a nastúpilo Impérium. Avšak nestalo sa.“⁴⁹

Z podobných komentářů můžeme vidět, že prvotní reakce diváků na zahrnutí politických témat ve filmu je spíše negativní. Není ale jasné, jestli tomu tak je kvůli politickým tématům jako takovým, nebo kvůli jejich zpracování.

3.4 Komentáře – význam fikční politiky

V této sekci projdu relevantní politické komentáře u jednotlivých filmů, abych zjistila, jaké interpretace si diváci tvoří.

3.4.1 The Phantom Menace

Politických komentářů má tento film nejvíce. Abychom viděli, zda-li tyto komentáře reflektují politické dění filmu, podívám se na komentáře z IMDb a ČSFD. Letterboxd jich má stovky a nemůžu je všechny projít v rozumném časovém horizontu. Valná většina komentářů z ČSFD a IMDb jsou ale irelevantní.

48 csfd-1 #607, #705, #750, #200

49 csfd-1 #881

Na ČSFD se u TPM objevil jen jeden relevantní komentář, který si interpretoval film jako varování před fašismem, ale hlavně oceňoval hloubku filmové politiky nad standardní rámec dobra a zla známém z původní trilogie.

„Jenže když odhlédnu od těchto postaviček a dětských fórků (hlavně fyzického charakteru), tak zjišťuji že Epizoda 1 má mnohem dospělejší děj než všechny starší díly - už žádná pohádka o zlém černokněžníkovi, krásné princezně a chudém, ale odvážném princovi, tohle je parafráze na realitu dnešního světa plná politických machinací, byrokracie, marných a neřešitelných sporů a varování před postupným prosazováním fašismu a rasovou diskriminací. Svět už není černobílý s jasně rozestavenými stranami, ale naopak složitý a šedý. A tohle nemůže nejen uspokojit žádné dítě toužící po pohádce, ale ani fanouška první trilogie kterému tohle oprávněně do Jeho světa neseďí.

V takto složitém světě se už pak jednoduše Lucasovi nedaří rozehrát epické vyprávění které by mělo starou známou atmosféru přímočarého boje dobra se zlem, postrádá osudovost a zároveň i hravost celého střetu...“⁵⁰

Podobně se vyjadřují i tři politické komentáře z IMDb, které spíše popisují, co se ve filmu stalo a interpretují jej jako příklad degradace demokracie a zkorumpování Galaktické republiky.⁵¹

Dva komentáře pak porovnávají politiku ve filmu k historickým událostem. Jeden obhazuje, že zdanění obchodních cest, o kterých se dozvídáme na začátku filmu, a které je příčinou konfliktu ve filmu, je dostatečně důležitým tématem a přirovnává situaci v prvním filmu k Americké válce za nezávislost.⁵² Druhý z těchto komentářů tvoří paralelu Palpatina k Hitlerovi, a obhazuje Lucasovo rozhodnutí zaměřit film na pád demokracie a zkorumpovanost, jakou touha po moci přináší.⁵³

Vtipný, ale pro moji studii irelevantní byl naopak satirický komentář, který byl vyděšen provozem na Corrusantu a obhazuje vyšší centrální moc vlád, což by mělo zlepšit dopravní situaci.⁵⁴

Překvapením ale pro mě byly dva komentáře, spekulující o rasové reprezentační politice producenta filmu. Zpětně mě mělo napadnout, že tam nějaký bude, protože každou chvíli si někdo na internetových fórech stěžuje, že nějaké postava je té, či oné rasy. Oba z nich se navíc velmi ostře vyhroňovali vůči sobě. Jeden z nich tvrdil, že postava Jar-Jar Binkse je rasistická, zatímco ten druhý jej obhajoval.⁵⁵

3.4.2 Attack of the Clones

V druhém filmu je hlavní politická linie příběhu krize mezi Republikou a Separatisty, kteří se chtějí od republiky oddělit. Vše směřuje k válce, a tak jsou kancléři uděleny nouzové pravomoci, díky kterým může vytvořit armádu.

50 csfd-1 #1075

51 Imdb-1 #192, #107, #192

52 Imdb-1 #139

53 Imdb-1 #49

54 Imdb-1 #136

55 Imdb-1 #77, #175

Zde se v mém korpusu dat ukázaly jen čtyři relevantní komentáře. První z nich se opět vyjadřuje o rasové politice tvůrců filmu.⁵⁶ Tvrdí, že:

„Mace Windu Samuela L. Jacksona byl naprosto přebytečný ústupek černošské politice ve Státech a dělal Afroameričanům medvědí službu.“

U těchto komentářů váhám, jestli je zahrnout. Nevyjadřují se k vnitřní politice filmů nebo jejich interpretaci, ale interpretují si domnělou politiku producentů. Konkrétně u tohoto komentáře jsem skutečně překvapena, neboť AotC obsahuje celkem dvě černošské lidské postavy, co v něm mluví, ale i to je podle autora přebytečný ústupek.

Dva další komentáře spíše jen popisují děj filmu, o politice se vyjadřují, ale žádnou interpretaci neobsahují.⁵⁷

Poslední relevantní komentář spekuluje, že celá Star Wars sága je o pozvolném ovládnutí galaxie roboty a umělými organismy.⁵⁸ Tipla bych si, že je to vtip, ale tento komentář byl napsán v roce 2002, takže je možná upřímný. Nemyslím si, že by o diváckém pochopení politiky něco vypovídal. Spíše se jedná o ukázkový případ nadinterpretace.

3.4.3 Revenge of the Sith

Vydán v roce 2005, RotS je vyvrcholením, a nejlépe hodnoceným filmem celé trilogie. Mnohem větší prostor je zde dán akčním scénám, zejména velké planetární bitvě nad Corrusantem a soubojům se světelnými meči. Z politiky se ve filmu nejvyšší kancléř Palpatine snaží získat vliv na řád Jedi pomocí dosazení Anakina na nejvyšší radu Jedi. Zbytek filmu se pak snaží Anakina manipulovat, aby se přidal na jeho stranu, když Jedi odhalí, že Palpatine je Sith. To se mu podaří a po eliminaci rytířů Jedi ukončí válku vyvražděním vedení Separatistů a přetransformuje Republiku na Galaktické Impérium.

Díky tomu, že je film zakončením trilogie, čekala jsem vyšší počet politických komentářů. Tak tomu ale není a politických komentářů jsem zde našla méně, než v obou předchozích filmech. Když si ale odstraním irelevantní komentáře, zbude mi jich 12.

Nejvíce komentářů (6) politiku filmu vidí jako alegorii na tehdejší americkou politickou situaci. Všechny tyto komentáře jsou z IMDb, což dává smysl, jelikož anglicky mluvící publikum je více obeznámeno s americkou politickou situací. Tři komentáře se připojují k Lucasově kritice George W. Bushe, kterou podle nich tento film je. Dva se k problému staví neutrálně a pouze uvádějí, že vidí, jak se film tuto alegorii snaží vytvořit, a jeden komentář je touto alegorií uražen a zřejmě na oplátku přirovnává Jar Jara k Billu Clintonovi.⁵⁹

„Wow! Saw REVENGE OF THE SITH, and I'll tell you, this has some really great stuff in it. I was blown away, and completely enjoying this film, until I was slapped in the face

56 Csfid-2 #931

57 Csfid-2 #225, imdb-2 #39

58 Imdb-2 #49

59 Imdb-3 #127

with yet ANOTHER George Bush jab. So now, George Bush is Darth Vader???

I pondered this thought long and hard, and wondered why Lucas decided to destroy such a great film instantly with his POLITICAL-lets satisfy all my Hollywood friends-GARBAGE, but then, the hidden truth was finally revealed. JAR JAR BINKS IS BILL CLINTON!!!

All of us Star Wars fans have been agonizing since 1999 why on earth someone as talented as George Lucas would subject us to a total buffoon making a mockery of the Star Wars saga. And all this time, Lucas was making a comment about Bill Clinton's mockery of the White House!“

Dalším nejčastějším projevem u RotS byla identifikace filmu (a celé trilogie) jako alegorie k jiným historickým událostem. Takto se vyjádřily dva komentáře na ČSFD, z nichž jeden přirovnával rozkaz 66 k Noci dlouhých nožů⁶⁰ a druhý přirovnal události filmu k pádu Římské republiky.⁶¹

Dva komentáře (po jednom z ČSFD i IMDb) politické vyznění filmu shrnuly jako příběh o obecné zkorumpovanosti politiků, zneužitelnosti politické moci, a tyranii.⁶²

Velice zajímavý byl také rozsáhlý komentář, který se pustil do relativně podrobného rozboru politických machinací ve filmu a jestli byl Palpatinův převrat ospravedlněn. Zpochybňoval zejména, která strana byla v právu, jestli Jediové nebo Palpatine. Autor nakonec došel k závěru, že Jediové byli ti špatní a Separatisté byli v právu.⁶³

Tento komentář jasně ukazuje, že je možné fiktivní světy použít k intelektuálním cvičením o politice a že někteří fanouškové tak činí samovolně. Ze všech dosud zkoumaných komentářů, je ale jediným, který se o to do hloubky pokouší.

3.5 Vyhodnocení komentářů

Zatímco statistika politických komentářů naznačovala, že nejvíce se uživatelé o významu politiky budou vyjadřovat u prvního filmu, po přezkoumání obsahu komentářů je tomu spíše naopak. Přestože měl TPM velké množství politických komentářů, většina z nich byla irelevantních a pouze hodnotících. Nejčastějším prvkem v nich bylo stěžování si na zahrnutí politiky ve Star Wars, zejména oproti původní trilogii.

AotC měl relevantních politických komentářů ještě méně. Ze všech zkoumaných komentářů u tohoto filmu byly pouze čtyři relevantními ve smyslu mého kategorizování. Jejich obsah ani nebyl moc přínosný. Objevuje se nám zde ale znova spekulace o rasové motivaci tvůrců filmu, která se objevila i u prvního filmu.

60 Csfid-3 # 93moni

61 Csfid-3 #1334

62 Csfid-3 #1314, imdb-3 #177

63 Imdb-3 #131

Naopak RotS, měl sice nejnižší počet politických komentářů, ale nejvíce těch relevantních. Nejspíše proto, že RotS je završením trilogie, a tak uživatelé mohou interpretovat trilogii jako celek. Několik uživatelů identifikovalo alegorii k tehdejší americké politické situaci a několik dalších jako alegorii k jiným historickým událostem, nejčastěji Hitlerovi a Římské republice.

Znatelně odlišná byla tato identifikace alegorií mezi IMDb a ČSFD. U IMDb uživatelé tyto paralely identifikovali vzhledem k tehdejší americké politice, jak tomu ostatně bylo i u profesionálních recenzí a ohlase v novinách. Na ČSFD ale uživatelé prequely přirovnávali spíše k nástupu Hitlera k moci a pádu Římské republiky. To se dá vysvětlit tím, že čeští a slovenští diváci nemají tak vysoké povědomí o americké politice, jako ti američtí, a tak se obracejí na jim známější události.

Několik českých, slovenských i zahraničních uživatelů také vyslovilo svůj názor na domnělou reprezentační politiku produkce. Toto se netýká fikčního světa, ani demokratických procesů, takže jsem přemýšlela, jestli to vůbec zmiňovat. V komentářích se toto téma ale objevovalo pravidelně, a tak jsem se ho rozhodla v korpusu ponechat.

Téměř u všech komentářů ale chyběla jakákoliv argumentace. Názory, ke kterým autoři došli, mají málokdy podložené argumenty. Není tedy možné z těchto dat dojít k závěru, jak si uživatelé tyto názory tvoří, čím si je vnitřně argumentují, nebo jestli diegetickou politiku filmů pochopili.

4 Interpretační proces diváků

Na procentuálním hodnocení filmů bylo jasně vidět, že jejich obecná recepce byla u zahraničního publika spíše vlažná, zatímco u lokálního, Česko-Slovenského publika, se filmy setkaly s výrazně lepším hodnocením. Při bližším pohledu na komentáře u jednotlivých filmů, jsem ale zjistila, že zobrazení demokratického procesu patří u obou skupin ke spíše negativním aspektům filmu a velká část diváků by jej nejrádši vynechala.

Menší část diváků ale v zobrazení politiky hledala význam a pokoušeli se film nějak interpretovat. Nejčastěji jej diváci interpretovali jako varování před pádem demokracie, alegorizující vzestup Caesara nebo Hitlera. U zahraničních uživatelů ale nejčastější interpretace film spojovala s Georgem Bushem, tehdejším prezidentem USA. A někteří uživatelé se i pokusili o hlubší rozbor vnitřní politiky, podobně jak tomu občas činí politologové.

U téměř všech komentářů jsou ale dané názory prezentovány bez argumentace, která by tyto názory obhajovala. Z pouhého pohledu na komentáře se tedy nemůžeme dozvědět moc o interpretačním procesu uživatelů a musíme se tedy podívat jiným směrem.

Tím, jak lidé postupují při interpretaci filmů, se zabýval David Bordwell ve své knize *Making Meaning*.⁶⁴ Přibližuje nám, jak tento interpretační proces vypadá a jak jej pochopit. Když ale Bordwell mluví o interpretaci, má na mysli kritika, nikoliv laického diváka. Samotný interpretační proces, by ale neměl být tolik rozdílný mezi laickým divákem a akademickým kritikem.

Abych to mohla porovnat, vezmu si za příklad recenzi filmu *Attack of the Clones* od Anne Lancashire.⁶⁵ Její recenze na AotC, bývá citována v různých studiích o Star Wars, jako solidní výklad politiky prequelů,⁶⁶ a poskytne mi dobrý příklad akademické kritiky filmu, se zaměřením na politiku.

4.1 Interpretační proces diváka a kritika

4.1.1 Making Meaning a interpretační proces

Při konstrukci interpretace kritik začne konstrukcí sémantických polí. Sémantické pole je soubor vztahů mezi koncepty, které jsou nějak organizovány. Bordwell tyto pole kategorizuje, dle jejich organizace jako shluky, dvojice, proporční série, a hierarchie.

Shluky zahrnují koncepty, které se vzájemně překrývají. Příkladem může být nenávisť a hněv, jež jsou distinktivní, ale příbuzné emoce. Dvojice bývají protiklady. Světlo a tma, nebo živý a mrtví. Proporční série je množina konceptů, které na sebe navazují a stupňují se. Skvělým příkladem je věta mistra Yody „Fear leads to anger. Anger leads to hate. Hate leads to suffering.“⁶⁷ Nakonec

64 BORDWELL, David, 1991. *Making meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema*. B.m.: Harvard University Press.

65 LANCASHIRE, Anne, 2002. *Attack of the Clones and the Politics of Star Wars*. *Dalhoisie Review* [online]. 82(2). Dostupné z: <https://dalspace.library.dal.ca/handle/10222/63479>

66 *Semantic Scholar* [online]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Attack-of-the-Clones-and-the-Politics-of-Star-Wars-Lancashire/750075fb495b996c71e58bb199c08c519503b136#citing-papers>

67 *Phantom Menace*, 01:30:44

hierarchie není třeba vysvětlovat. Příkladem může být hierarchie mistra a učedníka v řádu Jedi, nad kterými stojí ještě Rada Jediů.

Bordwell se ve své knize připojuje ke kritice sémantických polí, neboť se dají napasovat téměř na všechno, ale připouští, že bez nich je interpretace nemožná. Jeho pozice je, že interpretace by neměla být cílem teoretika nebo kritika. Anna Lancashire ale interpretaci praktikuje a sémantická pole využívá.

4.1.2 Anne Lancashire – Attack of the Clones and the Politics of Star Wars

Pro potřeby interpretace si kritička v recenzi vytváří mnoho sémantických polí. Jako příklad shluku můžeme uvést její interpretaci Obchodní federace jako symbolu, který reprezentuje chamtivost. S touto chamtivostí pak dále pracuje, když mluví o Obchodní federaci. Pracuje také s dvojicí Sith/Jedi, která je ve filmech poměrně explicitní, ale Lancashire ji ve své recenzi pevně svazuje s dvojicí dobra a zla, a vytváří si nad nimi proporční série mezi světlou a temnou stránkou síly, která je podle ní odpovídá emočnímu vypětí Anakina a Padmé.

Nad těmito sémantickými poli pak dle Bordwella autor rozpoznává schémata, která zná, a heuristikou jim přiřazuje význam. Při tomto kroku si ale interpretka často vybírá argumenty, které se jí hodí, a ignoruje ostatní.

Tohle je dobře vidět hned na několika místech v recenzi. Ohledně vizuální stránky Corrusantu Lancashire tvrdí, že jeho temnější vzhled v AotC oproti světlejšímu v TPM, symbolizuje zahalení galaxie do temnoty. Ignoruje při tom ale fakt, že temné scény na Corrusantu jsou temné, protože se odehrávají v noci, a světlých scén za dne je ve filmu přibližně stejný, ne-li vyšší počet.

Bordwell také zmiňuje, že častou heuristickou pomůckou při interpretaci filmu, je vizuální podobnost jiného filmu, jehož význam je obecně přijímaný/předem daný. Lancashire tuto techniku používá poměrně hojně. U výše zmíněných scén na Corrusantu je srovnává se scénami z Blade Runnera. Blade Runner je dle jejích informací obecně přijímaný jako kritika korporátního světa, a tak i tyto scény ve Star Wars musí mít podobný význam a upozorňují na chamtivost korporátní moci.

Podobně Lancashire postupuje i u scén na Naboo, kde Anakin a Padmé zamilovaně pobíhají na pastvinách. Vizuálně tyto scény mohou připomínat film *Sound of Music* (USA, 1965), který se odehrává v Rakousku před nástupem nacismu. Tyto scény ve Star Wars tedy také podle ní varují před nástupem fašismu a diktatury v galaxii, stejně jako na planetě Zemi.

Dalším případem, kdy si Lancashire asociuje význam bez ověřování pravdivosti původního tvrzení, je když tvrdí, že Star Wars kritizuje agresivitu, protože ten, kdo jako první tasí zbraň, ve Star Wars prohraje. Jako příklady uvádí souboj Anakina s Hrabětem Dooku a útok Jediů na Geonosis. Tyto příklady ale zcela ignorují mnoho dalších soubojů, kde vyhraje ten, kdo první tasí zbraň.

Když Anakin na Tatooinu vyvraždí vesnici Tuskenů, Anakin je tím prvním, kdo tasí zbraň. Stejně tak při souboji Mace Windua s Jango Fetem, je Mace Windu tím, kdo první tasí ale stejně vyhraje. Nejvíc zarážející je pro mě ale příklad samotné bitvy na Geonosis, kterou Lancashire uvádí

jako scénu, ve které Jediové prohráli, protože ignorovali své Jediské zásady a zaútočili jako první a proto prohrály. Sice to chvíli ve filmu vypadá, že Jediové bitvu prohrají, nakonec ale to jsou právě Jediové, kteří bitvu drtivě vyhrají a Separatistické vedení musí evakuovat planetu.

U recenze Anne Lancashire je vidět, že Bordwellovo schéma, jak kritik postupuje při interpretaci filmu, se u Anne Lancashire naplňuje. Používá Bordwellem popsané argumenty a dělá i přesně ty předpovídané chyby. Pokud si ale chyb nevšimneme, její recenze působí profesionálně a podává nám ucelenou interpretaci.

Z mého zkoumání uživatelských komentářů jsem ale zjistila, že pro nahlédnutí do interpretačního procesu diváku nejsou vhodným zdrojem dat, a tak jsem se musela obrátit na jinou metodu.

4.2 Skupinová diskuze jako metoda

Skupinová diskuze, nebo také focus group, je metoda kvalitativního výzkumu, kde je malá skupina účastníků směřována k vedení diskuze o daném tématu a jejich diskuze je poté studována. Jednotliví účastníci by měli interagovat spíše mezi sebou, než s výzkumníkem a neměli by pocházet z příliš homogenních skupin, aby byly jejich názory různorodé.⁶⁸

Sice nám nejspíš nepomůžou odhalit narativ, jaký si jednotlivec může vystavět,⁶⁹ ale doufám, že mi pomohou přiblížit interpretační proces diváků. Předpokládám, že každý z dobrovolníků, bude mít trochu jinou interpretaci filmů a že budou preferovat jejich různé aspekty. Následně, je pak navedu k tomu, aby si tyto interpretace konfrontovali a vzájemně si je tak museli obhájit. Při této obhajobě budou nuceni vyslovit svoje argumenty a dají mi tak náhled do jejich interpretačního procesu. Tyto interpretace sice nepůjdou vztáhnout na zbytek populace, ale měly by mi ukázat, jak člověk uvažuje při vytváření vlastní interpretace.

Všichni účastníci ale musí být dostatečně připraveni. V mém případě to znamená zajistit, aby se všichni podívali na všechny tři prequelové filmy. Celkem se ale jedná o více než 6 hodin, a tak jsem jejich sledování musela rozdělit na dvě části. V první části se shlédly první dva filmy a za nedlouho se v druhé části shlédl třetí film a proběhla samotná skupinová diskuze. Tím se mělo zaručit, že všichni účastníci budou seznámeni s obsahem filmů.

Při samotné diskuzi je klíčová funkce moderátora. Jako moderátor musím zaručit, aby se všichni účastníci vyjádřili a dostali stejný prostor. Nemůžu nechat diskuzi svévolně proudit. Abych dosáhla žádaných výsledků, připravila jsem si jednoduchý scénář, kterého se pokusím držet.

4.3 Příprava a představení účastníků

Skupinovou diskuzi jsem organizovala v Groningenu v Nizozemsku, v rámci svého studijního pobytu. Univerzita mi poskytla prostory, ale musela jsem sehnat dobrovolníky. Dobrovolníky jsem sháněla přes své známé, primárně ale přes skupinové chaty tří studentských organizací: Ganymedes, ESN a Flonor. Odpovědělo více než deset zájemců, ale jen málo z nich mělo volno ve stejné dny a tak mi nakonec zůstali čtyři dobrovolníci. Jejich jména byla kvůli anonymitě změněna.

68 BARBOUR, Rose. Doing Focus Groups. SAGE Publications, 2007. ISBN 978-0-7619-4978-7., str. 2

69 Tamtéž str. 18

Miles, byl rekrutován z Ganymedes, studentské queer organizace. Byl studentem pedagogiky, ale v době výzkumu studia zanechal a pracoval jako uklízeč. Je Nizozemec a ze Star Wars filmů viděl jen epizody 4 a 5 z původní trilogie, ale moc si je nepamatoval.

Martina byla rekrutována přes ESN, Erasmus Student Network. Je ze Slovenska, byla v Groningenu na praxi v průmyslovém podnikání a nikdy žádný Star Wars film neviděla.

Erik, byl rekrutován z Flanoru, knižního klubu, jehož hlavní aktivitou je společné čtení knih a následná diskuze o nich. Je Nizozemec, studoval magisterský program Umělá Inteligence a nikdy žádný Star Wars film neviděl, ale měl o Star Wars obecné povědomí z pop kultury.

Lewis, byl taky z Flanoru a taky je Nizozemec. V době výzkumu studentem nebyl, ale dříve studoval historii. Považuje se za velkého fanouška Star Wars a viděl všechny Star Wars filmy více než jednou.

Sledování filmu a skupinová diskuze proběhly ve dvou fázích v průběhu jednoho týdne. V pondělí jsme se sešli a shlédli první dva filmy s krátkou přestávkou mezi nimi. Ve středu jsme pak shlédli třetí film a po krátké přestávce zahájili skupinovou diskuzi.

Samotné diskuzi předcházelo seznámení s průběhem a podepsání informovaného souhlasu s pořízením audio záznamu diskuze.

Informované souhlasy i audio nahrávka a její přepis jsou k dispozici v osobním archivu autorky práce.

4.3.1 Scénář

Jak se vám filmy líbily?

- Úvodní otázka, rozehřívací.

O čem podle vás byly filmy? Jaká témata byste řekli, že filmy zobrazovaly?

- Zmíní některý z nich politiku, aniž bych je k tomu vyzvala?

Jak fungovala Galaktická republika?

- Pochopili to z filmů? (hlavní otázka)

Proč republika padla? (jestli o fikční politice dokáží komplexně uvažovat)

- Pokud kvůli Palpatinovi, co jej dělalo špatným? Proč mu lidi věřili?
- Nebyl pokus o zatčení kancléře rytíři Jedi ilegálním převratem?

Jak se tomuhle mohlo předejít? (strukturálně)

- Těžko, pokud nepochopili jak Republika funguje.

Dokážete to aplikovat na politiku ve skutečném světě?

- Nebo jestli zde vidí nějaké paralely?

4.4 Průběh

Po zapnutí nahrávky a krátkém představení všech přítomných jsem se zeptala na první, rozehřívací otázku: Jak se jim filmy líbily? Jeden po druhém se k nim vyjádřili. Erik podotknul, že každý film měl minimálně jednoho přívržence a minimálně jednoho odpůrce. Erik se přibližně shodoval s hodnocením online portálů, že první film byl nejhorší, druhý film byl lepší a třetí také. Miles oproti tomu byl úplně opačného názoru. Líbil se mu první film a další dva ne. Martina pak neměla ráda ani jeden a Lewis naopak měl rád všechny, ale třetí byl jeho oblíbený. Lewis byl taky jediným, kdo všechny tři filmy viděl už předem.

Po položení druhé otázky, o čem podle nich filmy byly, se jako první ozval Erik. Primárním tématem filmů je podle něj přerod demokracie v tyranii. Ostatní účastníci chvíli mlčeli. Martina a Miles nevěděli co říct a Lewis čekal na povolení mluvit. Jako Star Wars fanoušek měl hodně co říct, a čekal, jestli se vyjádří ostatní. K tomuto chování jsem ho explicitně nevyzývala, učinil tak sám. Když jsem mu pokynula, aby mluvil, přirovnal filmy k vzestupu Caesara, Hitlera i George W. Bushe a řekl, že ve zpracování filmů vidí inspiraci řeckými tragédiemi.

Miles navázal svojí interpretací, že podle něho bylo hlavním tématem nebezpečí života v ústraní a izolace od světa. Martina stroze řekla, že filmy byli o válce ve hvězdách.

Vypadalo to, že nemají co dodat, tak jsem přistoupila k další otázce ve scénáři, jestli pochopili, jak fungovala Galaktická republika.

Erik ji připodobnil k Evropské unii a vypadal, že toho pochopil docela dost, jelikož projevil značnou znalost fungování EU a dokázal k ní přirovnat různé aspekty Galaktické republiky. Martina naopak řekla, že byla ztracená. Miles řekl, že mu přišlo moc jednoduché, aby jeden člověk (Palpatine), převzal veškerou moc. Pobídla jsem ho tedy, aby to zkusil rozvést. Palpatina přirovnal k Hansovi z filmu Frozen (USA, 2013), a že všechny obalamutil, ale nedokáže to blíže specifikovat. Erik přiznal, že neví, o čem je Frozen, ale přirovnal vzestup Palpatina k Georgi Bushovi a požádal Milese, aby mu vysvětlil Frozen a proč mu to připadá podobné.

Miles stručně popsal děj Frozen a přiznal, že většina filmu moc podobná není, ale hlavní záporák činí podobné kroky, kvůli čemuž to zmínil. Těmi kroky bylo, že v krizové situaci záporák přesvědčil ostatní, že když dostane absolutní moc tak vše vyřeší, ale pak tu moc zneužil pro svůj prospěch.

Nikdo další k tomu neměl co dodat, a tak jsem se zeptala, proč podle nich Republika padla a byla transformována v impérium.

Dle Erika to bylo kvůli tomu, že senát Republiky byl sice demokratický a reprezentoval svoje občany, ale byl pomalý a pro rychlé řešení problémů „přepnul“ z demokratického systému na diktaturu kancléře. Zmínil, že podobný princip má v nouzových situacích také USA. Zeptala jsem se tedy, proč byl senát Republiky neschopný rychlých řešení. Erik zmínil moc velký počet senátorů a Lewis přidal korupci jako často zmiňovaný problém Republiky ve filmech. Erika také napadla nedostatečná dělba moci, jako důvod koncentrace pravomocí v postavě kancléře Palpatina.

Miles naopak zpochybnil nutnost centrální vlády. S Erikem a Lewisem pak všichni tři debatovali nutnost centrální vlády a shodli se, že nějaká koordinace je třeba. Potom se vrátili k

dělbě moci a debatovali znovu převážně Erik s Lewisem. Častým argumentem, který zazněl, byla absence soudů v prezentaci politické moci Galaktické republiky ve filmech.

Zeptala jsem se tedy, z čeho by Palpatina obžalovali. V podstatě žádný z úkonů, který ve filmech provede, nevypadal nelegální.

Erik navrhl, že v ústavě by měla být neměnná sekce zaručující lidská práva. Podobnou sekci má například ústava Německé spolkové republiky.⁷⁰ Lewis namítl, že taková práva by musela být jen ta nejzákladnější, protože označit jakýkoliv zákon za neměnný, může v budoucnu způsobit mnohé problémy. Miles souhlasil a navrhl, že dát příkaz k zabití dětí by mělo být ilegální (což Anakin ve filmu udělal). Erik souhlasil, ale Lewis doplnil, že to nebyl příkaz od Palpatina, ale jen Anakinova volba.

Nevypadalo to, že by měli nějaké další nápady, a tak jsem se zeptala, jaké jiné kroky by mohly pomoci zvrátit vzestup Impéria ve filmech.

Lewis s Erikem řekli, že občané musí být na pozoru vůči uměle vyprovokovaným konfliktům. Narazili ale na problém, že fungování demokratického systému Republiky ve filmech nebylo přesně vysvětleno a pracujeme jen s obecnými vyjádřeními. Klíčovou roli ale hrála postava charismatického vůdce, který nabízel snadná řešení. Ve filmu jím byl Palpatine a Erik, Lewis i Miles jej připodobnili k různým postavám nizozemské politiky jakými je Mark Rutte nebo Geert Wilders.

Poslední otázku ze scénáře, jestli tyto znalosti o politice dokáží aplikovat na skutečný svět, jsem položila nemusela, jelikož o tom mluvili sami od sebe hned na začátku. Zkusila jsem tedy diskuzi nasměrovat k filmům otázkou, jakou měl v tom všem roli Anakin.

Martina si myslela, že Anakin byl vypočítavý a že měnil strany, když se mu to hodilo. S tím nesouhlasili ostatní a přesvědčovali ji, že ve filmech se Anakin spíše řídil emocemi a Palpatine byl tím vypočítavým.

Zeptala jsem se tedy ještě na jednu otázku, která mě napadla. Co podle nich měli dělat Jediové, aby zabránili pádu demokracie?

Podle Erika by pomohla organizovaná opozice prostřednictvím politické strany. Na tento názor jsem narazila už v předchozí sekci o politické analýze Star Wars. Lewis navrhl, že Jediové měli najít nějakého senátora, kterého by dosadili místo Palpatina aby to nevypadalo jako převrat. Zajímavé je, že přesně tohle bylo navrženo ve smazané scéně z RotS. Je to tedy něco, co napadlo i tvůrce filmů.

Zmínili ale další velký problém použití SW jako ekvivalent reálných politických problémů. Ve filmech jako Star Wars je možné, aby jedna postava měla velkou moc sama o sobě. V realitě i prezident USA je mocný jenom proto, že reprezentuje mnoho lidí, zatímco ve Star Wars a dalších filmech mohou mít postavy magickou moc.

Na konec se ještě jednotliví účastníci chvíli bavili o postavách a vizuální stránce filmu, ale nic důležitého už nezaznělo, a skupinovou diskuzi jsem ukončila.

70 NĚMECKÁ SPOLKOVÁ REPUBLIKA. Základní zákon Německé spolkové republiky (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland) ze dne 8. 5. 1949, článek 79, odstavec 3. In: Sběrka zákonů Německé spolkové republiky. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html

4.5 Rozbor

Hned na začátek musím přiznat, že jsem podcenila možný nezáměr o téma. Martina se sice přihlásila dobrovolně, a věděla, co se bude dít, ale během sledování filmů i následné diskuze projevovala jen malý zájem o probírané téma.

Později mě napadlo, jestli to nebylo způsobeno jazykovou bariérou. Skupinová diskuze probíhala v angličtině a sledování filmů probíhalo bez titulků, také v angličtině. Se všemi dobrovolníky, kteří se přihlásili, jsem se bavila v angličtině, a tak jsem si byla jistá, že problém nenastane. S Martinou jsem se ale během přípravy bavila česky a slovensky. Protože byla v Nizozemsku na pracovní stáži, kde musela mluvit anglicky, předpokládala jsem, že konverzace v angličtině nebude problém. Je ale možné že její jazykové schopnosti byly omezené pouze na její profesní oblast a nebyla dost sebevědomá, aby se zapojila do konverzace. Po skupinové diskuzi jsem se s ní o tom bavila a řekla, že jí prostě politika ani Star Wars moc nezajímaly, a tak neměla co říct, ale že i ta jazyková bariéra tam měla určitý vliv.

Ostatní tři účastníci ale celou dobu aktivně komunikovali a nevypadalo to, že by kterýkoliv z nich příliš vybočil od tématu. Přestože většinu doby mluvili Erik a Lewis, Miles také přicházel s vlastními poznámkami a když něčemu nerozuměl, Erik s Lewisem se mu to snažili vysvětlit, což mi dalo příležitost pozorovat jejich argumentaci.

Miles taky jako jediný účastník při své argumentaci zmínil jiný film. K mému překvapení jím byl Frozen (USA, 2013). Přestože je Frozen zdánlivě o něčem značně odlišném, Miles tam našel paralelu mezi hlavními záporáky. Kromě Frozen jiné filmy nezmínil, místo toho dále použil jeden historický příklad z Druhé světové války. Po skupinové diskuzi mi pak upřesnil, že nemá moc zájem o historii a politiku, a tak ho nenapadly jiné příklady. Historické příklady ale dominovaly zbytku konverzace, zejména u Erika a Lewise.

Tento důraz na historické příklady je odlišný od příkladů u Anne Lancashire a od Bordwellova popisu postupu kritiků. V principu postupují stejně, ale místo filmů používají historické události. Toto jde snadno vysvětlit, neboť ani jeden z nich neřekl, že by jejich koníčkem bylo sledování filmů a dá se tedy předpokládat, že sledují filmy méně než filmový kritik. Erik a Lewis ale byli aktivní členové Flanoru, a často četli a rozebírali knihy podobným způsobem, jakým tak činí kritikové. Kvůli tomu bych čekala, že využijí nějaké knihy pro svoji argumentaci, ale to se nestalo.

Důležitým prvkem Bordwellova schématu uvažování diváka (kritika) je tvorba sémantických polí. Nečekala jsem, že by účastníci cíleně tato pole vytvářeli a kategorizovali symboly ve filmech. Chtěla jsem zjistit, jestli v jejich uvažování najdu náznaky, že by něco takového sestavovali nevědomky. Anne Lancashire tato pole používala poměrně extensivně, aby dala význam různým prvkům filmu jako Obchodní federace, nebo dvojicí Sithů a Jediů jako reprezentaci dvojice dobra a zla.

Během skupinové diskuze si ale účastníci tato pole netvořili. Dokonce ani nevyužili dvojici Sithů/Jediů a dobra a zla. Jednotlivé Sithy a Jedy vnímali spíše jako jednotlivce. Nepovažovali je za čistě kladné postavy, ale byli vůči nim velmi kritičtí. Oproti Anne Lancashire se také vyhýbali abstraktním interpretacím, zejména co se týče korporací, kterým Anne Lancashire věnuje značnou pozornost. Moji dobrovolníci korporace zmínili jen jednou na začátku, a nic moc si z toho

nevyvozovali. Větší důraz naopak dávali na korupci, která je ve filmech explicitně zmíněna mnohokrát, zatímco v kritice není zmíněna vůbec. Obecně se účastníci skupinové diskuze soustředili jen na explicitní obsah filmů a téměř vůbec se nepouštěli do hlubších interpretací na základě vnější podobnosti nebo sémantických polí.

Stejně jako Anne Lancashire si ale při tvorbě významu často dopomáhali různými příklady. Rozdíl byl v tom, že Anne Lancashire vybírala příklady jiných filmů na základě jejich vizuální podobnosti. Například scéně Anakina a Padmé na loukách Naboo v AotC připsala význam varování před fašismem, protože ji scéna vizuálně připomínala film *Sound of Music*.⁷¹ Účastníci skupinové diskuze ale vybírali příklady podle podobnosti v ději a prequelové filmy přirovnávali k vzestupu Hitlera, Caesara i Hanse z *Frozen*, protože jedna osoba manipulovala ostatní a slíbili ostatním jednoduché řešení jejich krize.

Všichni tři aktivní účastníci diskuze vypadali, že pochopili diegetickou politiku filmů a dokázali o ní uvažovat. Dokázali identifikovat stejné problémy, jaké identifikovali i autoři článků o *Star Wars* politice z kapitoly 2.3 a konstruktivně o nich diskutovali. Dokázali, že je možné fikční politiku využít k myšlenkovým experimentům o fungování politických systémů a potencionálně k jejich výuce, ale narazili jsme při tom na jasné problémy. Tím prvním byla vágnost zobrazeného politického systému ve filmech, kvůli kterému jsme nemohli mluvit o mnoha konkrétních krocích. Tím druhým problémem byl nezáměr o téma, který byl zřejmý u Martiny a v menší míře i u Milese, který se snažil, ale bylo vidět, že to není jeho oblast zájmu.

Úspěchem ale podle mě bylo už jen to, že dva ze čtyř dobrovolníků byli tak aktivní, co se týče politické tematiky, jelikož mezi uživateli Letterboxd, který měl z ostatních mnou použitých filmových portálů, největší podíl politických komentářů a se zastoupení politických komentářů pohybovalo jen mezi 6 a 13 procenty. Pokud bychom tedy aplikovali tato čísla, pouze jeden z deseti účastníků by politiku považovali za natolik významným prvkem, aby ji zmínil.

Respondenti také vůbec nezmínili vizuální stránku filmu jako faktor ovlivňující jejich význam. To neznamená, že tomu tak není. Vizuální styl by mohl ovlivnit interpretaci, jakou si diváci vytvoří, to ale není předmětem této práce. Na zjištění vlivu vizuálního stylu by nejspíš bylo potřeba využít jiné metody.

71 LANCASHIRE, Anne, 2002. Attack of the Clones and the Politics of Star Wars. *Dalhousie Review* [online]. 82(2). Dostupné z: <https://dalspace.library.dal.ca/handle/10222/63479>, str. 240

Reflexe Práce

Recepce samotného zobrazení demokracie nebyla příliš podrobná. Zaměřila jsem se jen na procentuální hodnocení a uživatelské komentáře několika filmových portálů. To mi poskytlo dostatečný přehled o reakci publika, blízkého běžnému diváckému publiku, ale rozhodně by tato část šla udělat podrobněji.

Celá další práce by se možná mohla napsat o problémech konkrétního způsobu, jakým se George Lucas pokusil pád demokracie zobrazit. Zjistit, proč to nefungovalo, a jak by to šlo udělat lépe.

S komentářovou sekcí práce jsem v rámci možností docela spokojená. Kdybych se zaměřila jen na ně, mohla bych zkusit provést automatizovanou analýzu sentimentu na stažených komentářích, nebo jiný automatický výzkum. Jednotlivé komentáře jsem ale procházela manuálně, a tak jsem byla nucena omezit množství zkoumaných dat vyloučením komentářů z Letterboxd.

Při skupinové diskuzi jsem pak zjistila, že mnou zkoumaní diváci vyhledávali příklady pro interpretaci filmu na základě jiného schématu, než používají filmoví kritici. Je ale možné, že různé skupiny lidí si vytvářejí příklady na základě jiných procesů. Tyto procesy by bylo možné identifikovat sérií dalších skupinových diskuzí, nebo pomocí rozhovorů.

Co se týče potenciálu využití Star Wars prequels a jiných filmů k výuce politologie, možná by stálo za to zkompileovat seznam různých filmů s politickou tematikou a jejich užitečnosti k výuce. Při skutečné výuce by se vybírali takové, které jsou co nejdetailnější, zatímco u více popularizačních přednášek by se vybírali filmy s obecnějšími politickými problémy.

Závěr

Z recenzí je jasné, že rozhodnutí George Lucase zaměřit se na politické dění nebylo zrovna vhodně zpracováno. Uživatelé filmových fór film hodnotili velice nízko a jedna z hlavních věcí na kterou si v komentářích stěžovali, bylo právě „nudné“ zahrnutí scén s politickou tematikou. Z komentářů bylo zřejmé, že většinu diváků nezajímá nějaké hlasování o nedůvěře, zejména u Star Wars filmů.

Redukci těchto scén ve třetím filmu trilogie diváci odměnili daleko příznivějším hodnocením. Neznamená to, že zobrazení politických témat musí být nudné, ale rozhodně tomu tak bylo pro většinu diváků v Lucasově zpracování. U třetího filmu je nutné poznamenat, že stále obsahoval politicky významné události, ale byly značně omezeny projevy senátorů a politické debaty o které diváci zřejmě neměli zájem. Důsledek toho ale bylo, že jsme se dozvěděli mnohem méně o detailech fikčního světa a film tak hůř sloužil k myšlenkovým experimentům. K tomu se ale ještě vrátím.

Ze statistiky stažených komentářů mi vyšlo, že u prvního filmu zmiňovali uživatelé politiku nejvíce. U stažených komentářů z IMDb dokonce 15,5 %. Většina těchto komentářů zmiňující politiku ale jen hodnotila zahrnutí politiky, aniž by se snažila říci cokoli o jejím významu nebo se jí nějak snažili rozebírat.

U druhého a třetího filmů podíl politických komentářů opadl na 10 procent u IMDb u obou filmů, 8,2 a 6,8 % procent u Letterboxd, a na 2,3 a 1,8 procenta na ČSFD. U druhého filmu se relevantních politických komentářů objevilo nejméně, což se dá vysvětlit tím, že tento film je středem trilogie, takže už šok ze zahrnutí politiky opadl oproti prvnímu filmu, ale stále se nejedná o závěr, takže nešlo hodnotit trilogii jako celek. To se projevilo u třetího filmu, kde bylo politických komentářů nejméně ale bylo jich nejvíce relevantních, jelikož se vyjadřovaly k trilogii jako celku. Dalším důvodem, proč politické komentáře u druhého filmu opadly, může být že lidé, které politika nejvíc odradila, se ani na druhý film nešly podívat.

V porovnání mezi českým a zahraničním publikem je ale vidět značný rozdíl ve frekvenci zmiňování politiky. Komentáře na Letterboxd zmiňovali politiku 2,5krát až 3,5krát více než ČSFD. (porovnávám tyto dva portály, protože u nich mám nejširší vzorek) Rozdíl je taky zřejmý v historických událostech, ke kterým uživatelé prequely přirovnávali. Zatímco čeští a slovenští diváci zmiňovali nacisty a pád Římské republiky, zahraniční (převážně američtí) diváci zmiňovali americkou válku za nezávislost, nacisty a zejména u třetího filmu tehdejší americkou politiku. Tato paralela s americkou politikou, zejména George W. Bushe, byla dle producenta RotS jedním z cílů, které si při tvorbě filmu s Lucasem vytyčili.

Za zmínku také stojí, že se objevilo několik komentářů, spekulujících o rasismu jednotlivých postav nebo o rasové politice, kterou se dle nich snaží protlačovat producent filmu. Uživatelé na IMDb se v komentářích hádali, jestli je postava Jar Jar Binkse rasistická, zatímco jeden autor komentáře na ČSFD si stěžoval, že Mace Windu je černocho.

Abych zjistila, jak si diváci tyto interpretace vytvářeli, vzala jsem si jako základ schéma Davida Bordwella a aplikovala jej na recenzi na AotC od Anne Lanashire. Bordwellovo schéma této profesionální recenzi odpovídalo, a Anne Lancashire postupovala dle Bordwellových předpovědí.

Při pokusu analyzovat interpretační postup autorů komentářů jsem ale narazila na problém, že komentáře neobsahovali argumentaci nebo strukturu, dle které by postup šel odvodit. Zorganizovala jsem tedy skupinovou diskuzi abych získala dostatek informací o interpretačním procesu diváků. Tato diskuze mi také pomůže vyzkoušet, jestli budou schopni o diegetické politice ve Star Wars prequelech konstruktivně uvažovat a jestli jde použít pro výuku politologie a myšlenkové experimenty o formě vlády.

Během této diskuze brzo vyplynulo, že někoho politika prostě nezajímá. Dva účastníci ale byli velmi aktivní a třetí se k nim často připojil. Stejně jako u komentářů a v Bordwellově schématu hodně využívali příkladů, pomocí kterých událostem v prequelech přisuzovali význam. Zatímco kritici dle Bordwella včetně Anne Lancashire tak činí pomocí příkladů z jiných filmů, moji dobrovolníci i autoři komentářů využívali především historické události. Jeden z účastníků použil i filmový příklad, ale z jiného důvodu než Anne Lancashire.

Anne Lancashire používala příklady z filmů, aby nějaké scéně přitkla význam na základě vizuální podobnosti. Například noční scénu na Corrusantu přirovnala k Blade Runnerovi protože podle ní vypadali podobně. A jelikož Blade Runner má podle ní obecně přijímaný význam kritiky korporací a kapitalismu, stejný význam má i podobně vypadající scéna ve Star Wars.

Účastníci mé diskuze ale vybírali příklady na základě společných událostí. Když Miles přirovnal Star Wars k Frozen, nebylo to, protože by tyto vypadli podobně, ale protože Palpatine se choval jako Hans (ve smyslu že podobně manipulovali okolím). U historických událostí to platí o to víc, protože pro ně nemáme žádný pevný vizuál. U nedávné historie, jako druhá světová válka, nebo politika George W. Bushe sice máme spoustu vizuálního materiálu, nejedná se ale o fikci a nemá ucelený vizuální styl. Stejným způsobem nejspíš uvažovali autoři politických komentářů na filmových fórech, protože filmy jako příklady nepoužívali. Je ale možné, že pokud je divákovým koníčkem sledování filmů, použije stejný způsob jako filmový kritici ať už kvůli vlivu filmových kritiků, nebo dostatečnou znalostí filmů.

Účastníci skupinové diskuze taky nevyužívali sémantických polí, jak tomu dle Bordwella činí kritici. To jsem tak nějak čekala a účastníci se nesnažili prvky filmů organizovat do čehokoliv připomínající Bordwellova sémantická pole.

Během skupinové diskuze jsem také chtěla ověřit dílčí hypotézu, jestli jsou Star Wars prequely vhodnými filmy pro výuku politologie a jestli diváci budou schopni v diegetickém světě pracovat s myšlenkovými experimenty. Po této studii můžu prohlásit, že to jde, ale ne se všemi. Dva z účastníků diskuze se tohoto tématu hravě chytily a diskutovali o mnoha aspektech politického systému Galaktické Republiky. Zapojili se také do mých myšlenkových experimentů s hypotetickými situacemi ve filmech nebo o ústavním inženýrství Galaktické Republiky. Zároveň ale bylo vidět, že další dva účastníci diskuze byli v této fázi jen málo aktivní a ztráceli se. Během diskuze jsme ale narazili na vážné problémy těchto filmů jako pomůcek k výuce. Tím hlavním byla absence detailů. To by šlo částečně napravit zahrnutím informací z jiných Star Wars materiálů, ale to by vyžadovalo načítání dalších informací což maří účel filmu jako způsob nenáročného předání znalostí.

Seznam Pramenů

Star Wars: Episode I – The Phantom Menace [film]. Režie LUCAS George. USA, 1999.

Star Wars: Episode II – Attack of the Clones [film]. Režie LUCAS George. USA, 2002.

Star Wars: Episode III – Revenge of the Sith [film]. Režie LUCAS George. USA, 2005.

ČSFD. *Star Wars: Epizoda I - Skrytá hrozba* | Uživatelské recenze. Online. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/6170-star-wars-epizoda-i-skryta-hrozba/recenze/>. [cit. 2024-05-08].

ČSFD. *Star Wars: Epizoda II - Klony útočí* | Uživatelské recenze. Online. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/6171-star-wars-epizoda-ii-klony-utoci/recenze/>. [cit. 2024-05-08].

ČSFD. *Star Wars: Epizoda III - Pomsta Sithů* | Uživatelské recenze. Online. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/6172-star-wars-epizoda-iii-pomsta-sithu/prehled/>. [cit. 2024-05-08].

IMDB. *Star Wars: Episode I - The Phantom Menace (1999) User Reviews*. Online. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt0120915/reviews?sort=totalVotes&dir=desc&ratingFilter=0>. [cit. 2024-05-08].

IMDB. *Star Wars: Episode II - Attack of the Clones (2002) User Reviews*. Online. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt0121765/reviews?sort=totalVotes&dir=desc&ratingFilter=0>. [cit. 2024-05-08].

IMDB. *Star Wars: Episode III - Revenge of the Sith (2005) User Reviews*. Online. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt0121766/reviews?sort=totalVotes&dir=desc&ratingFilter=0>. [cit. 2024-05-08].

LANCASHIRE, Anne, 2002. *Attack of the Clones and the Politics of Star Wars*. Dalhousie Review [online]. 82(2). Dostupné z: <https://dalspace.library.dal.ca/handle/10222/63479>

LETTERBOXD. *Reviews of Star Wars: Episode I – The Phantom Menace*. Online. Dostupné z: <https://letterboxd.com/film/star-wars-episode-i-the-phantom-menace/reviews/by/activity/>. [cit. 2024-05-08].

LETTERBOXD. *Reviews of Star Wars: Episode II – Attack of the Clones*. Online. Dostupné z: <https://letterboxd.com/film/star-wars-episode-ii-attack-of-the-clones/reviews/by/activity/>. [cit. 2024-05-08].

LETTERBOXD. *Reviews of Star Wars: Episode III – Revenge of the Sith*. Online. Dostupné z: <https://letterboxd.com/film/star-wars-episode-iii-revenge-of-the-sith/reviews/by/activity/>. [cit. 2024-05-08].

Seznam Literatúry

Anne Lancashire - University of Toronto [online] [accessed. 2024-04-06]. Dostupné z: <https://anne.artsci.utoronto.ca/>. [cit. 2024-04-23].

BARBOUR, Rose. Doing Focus Groups. SAGE Publications, 2007. ISBN 978-0-7619-4978-7.

BEAUDOUIN, Valérie and Dominique PASQUIER, 2016. Forms of contribution and contributors' profiles: An automated textual analysis of amateur on line film critics. *New Media & Society* [online]. **19**(11), 1810–1828. Dostupné z: [doi:10.1177/1461444816643504](https://doi.org/10.1177/1461444816643504)

Beautiful Soup Documentation — Beautiful Soup 4.4.0 documentation [online]. Dostupné z: <https://beautiful-soup-4.readthedocs.io/en/latest/>. [cit. 2024-01-12].

BORDWELL, David, 1991. Making meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema. B.m.: Harvard University Press.

CASEY, Conor and David KENNY, 2021. How liberty dies in a galaxy far, far away: Star Wars, democratic decay, and weak executives. Social Science Research Network [online]. Dostupné z: [doi:10.2139/ssrn.3937512](https://doi.org/10.2139/ssrn.3937512)

CASTILLO, Marco, 2014. Eternal conflicts. *Administrative Theory & Praxis* [online]. **36**(3), 332–347. Dostupné z: [doi:10.2753/atp1084-1806360304](https://doi.org/10.2753/atp1084-1806360304)

CARO, By Mark and Tribune Entertainment REPORTER, 2005. 'Star Wars' inadvertently hits too close to U.S.'s role. Chicago Tribune [online]. Dostupné z: <https://www.chicagotribune.com/news/ct-xpm-2005-05-18-0505180309-story.html>. [cit. 2023-10-25].

COX, Ana Marie and Dan DREZNER, [b.r.]. The Churn: a podcast about the expanse. Spotify [online]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/show/5gcph2GXu7rOUbHlhvVXQA>. [cit. 2023-11-13].

CRACIUN, Claudiu, 2004. Teaching Political Science at the Movies. epsNet Annual Conference [online]. Dostupné z: https://www.academia.edu/31133598/Teaching_Political_Science_at_the_Movies

ČESKO. Fragment #f1471051 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., ústava České republiky - znění od 1. 6. 2013. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 2. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#f1471051>

Česko-Slovenská filmová databáze – The Internet Archive. archive.org [online]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210322195910/https://www.csfd.cz/>. [cit. 2023-11-10].

Česko-Slovenská Filmová Databáze. Online. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/>. [cit. 2024-05-09].

DAVID, Mark, 2017. For Some U.S. Adults, Star Wars and Politics Just Don't Mix. Morning Consult [online]. [accessed. 2024-01-08]. Dostupné z: <https://morningconsult.com/2017/12/06/for-some-u-s-adults-star-wars-and-politics-just-dont-mix/>. [cit. 2023-10-25].

Encyclopedia Britannica. Online. Dostupné z: <https://www.britannica.com/>. [cit. 2024-05-09].

FANDOM. *Wookieepedia*. Online. Dostupné z: https://starwars.fandom.com/wiki/Main_Page. [cit. 2024-05-09].

FRENCH, Philip, 2002. Them clones, them clones... The Guardian [online]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/theobserver/2002/may/12/features.review37>. [cit. 2024-04-16].

Frequent questions. Letterboxd [online]. Dostupné z: <https://letterboxd.com/about/faq/>. [cit. 2024-04-16].

Galactic Republic. *Wookieepedia* [online]. Dostupné z: https://starwars.fandom.com/wiki/Galactic_Republic. [cit. 2024-02-10].

George W. Bush | Biography, Presidency, & Facts. Encyclopedia Britannica [online]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/George-W-Bush/Presidency>. [cit. 2024-02-10].

IMDb. Online. Dostupné z: <https://www.imdb.com/>. [cit. 2024-05-09].

IRISH, Adam, Nicole SHERMAN and Levi WATTS, 2022. Targaryen Thought experiments: Do science fiction and fantasy examples aid or obfuscate student learning? International Studies Perspectives [online]. 24(1), 1–19. Dostupné z: [doi:10.1093/isp/ekab016](https://doi.org/10.1093/isp/ekab016)

Letterboxd. Online. Dostupné z: <https://letterboxd.com/>. [cit. 2024-05-09].

MASKET, Seth, 2015. The Star Wars Galactic Senate needed a minority party. Vox [online]. Dostupné z: <https://www.vox.com/mischiefs-of-faction/2015/10/6/9459735/galactic-senate-minority-party>. [cit. 2024-01-22].

NĚMECKÁ SPOLKOVÁ REPUBLIKA. Základní zákon Německé spolkové republiky (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland) ze dne 8. 5. 1949, článek 79, odstavec 3. In: Sbíрка zákonů Německé spolkové republiky. Dostupné z: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gg/englisch_gg.html

Press Room - IMDb [online]. Dostupné z: <https://www.imdb.com/pressroom>. [cit. 2024-04-16].

SAMBALUK, Nicholas Michael, 2019. Strategy Strikes Back: How Star Wars Explains Modern Military Conflict, edited by Max Brooks, John Amble, M.L. Cavanaugh, and Jaym Gates. 2018. Vulcan [online]. 7(1), 118–120. Dostupné z: [doi:10.1163/22134603-00701008-05](https://doi.org/10.1163/22134603-00701008-05)

Semantic Scholar [online]. Dostupné z: <https://www.semanticscholar.org/paper/Attack-of-the-Clones-and-the-Politics-of-Star-Wars-Lancashire/750075fb495b996c71e58bb199c08c519503b136#citing-papers>. [cit. 2024-03-13].

SCOTT, 2005. Some Surprises in That Galaxy Far, Far Away [online] Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2005/05/16/movies/some-surprises-in-that-galaxy-far-far-away.html>. [cit. 2024-04-20].

SPECTOR, Ronald H., 2024. Vietnam War | Facts, Summary, Years, Timeline, Casualties, Combatants, & Facts. Encyclopedia Britannica [online]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Vietnam-War>. [cit. 2024-02-10].

VALERIANO, Brandon, 2013. Teaching Introduction to International Politics with Film. *Journal of Political Science Education* [online]. 9(1), 52–72. Dostupné z: [doi:10.1080/15512169.2013.747840](https://doi.org/10.1080/15512169.2013.747840)

VAUGHN, Cliff, 2019. Politics in ‘Star Wars’ draw Bush administration comparisons. Good Faith Media [online]. Dostupné z: <https://goodfaithmedia.org/politics-in-star-wars-draw-bush-administration-comparisons-cms-5774/>. [cit. 2024-01-09].

VAUX, Robert, Ben HARDWICK and Kieran LOUGHLIN, 2023. Star Wars was a Vietnam war allegory. CBR [online]. Dostupné z: <https://www.cbr.com/george-lucas-vietnam-war-star-wars-inspiration/>. [cit. 2023-12-04].

Seznam Tabulek

| | |
|--|----|
| Tabulka 1: Politické komentáře – ČSFD..... | 14 |
| Tabulka 2: Politické komentáře – IMDb..... | 14 |
| Tabulka 3: Politické komentáře – Letterboxd..... | 14 |
| Tabulka 4: Procentuální hodnocení prequelových filmů..... | 15 |
| Tabulka 5: Srovnání mezi hodnocením filmů na webu a mojí rekonstrukcí..... | 16 |

Seznam Příloh

Comments.zip – archivovaná složka se staženými komentáři

Obsah:

imdb-1.txt

imdb-2.txt

imdb-3.txt

csfd-1.txt

csfd-2.txt

csfd-3.txt

letterbox-1.txt

letterbox-2.txt

letterbox-3.txt

20230531_193950.m4a – audiozáznam skupinové diskuze

transcript.srt – Přepis skupinové diskuze

NÁZEV:

Divácká recepce reprezentace demokracie v prequel trilogii Star Wars

AUTOR:

Maki Němečková

KATEDRA:

Katedra divadelních a filmových studií

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Jan Černík, Ph.D.

ABSTRAKT:

V této bakalářské práci jsem se rozhodla zjistit, s jakou recepcí se setkala vyobrazení politiky ve Star Wars prequels, jaké interpretace si diváci tvoří, jak si je tvoří a jestli mohou být Star Wars prequels vhodnou pomůckou pro výuku politiky. Pro zjištění divácké recepce a diváckých interpretací jsem použila komentáře z online portálů o filmech. Interpretační proces diváka jsem pak zjišťovala prostřednictvím skupinové diskuze a výsledky jsem porovnávala s interpretačním procesem jak jej popsal David Bordwell v knize Making Meaning. Během skupinové diskuze jsem také sledovala, jestli diváci pochytili dostatek informací o vnitřní politice Star Wars, aby se o ní mohli konstruktivně bavit. Na základě těchto informací bych měla zjistit, jestli by byli schopni se zapojit ve výuky politiky pomocí příkladu z těchto filmů.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Hvězdné války, politika, výuka politologie, cognitivní teorie, interpretační proces

TITLE:

Audience reception of the portrayal of democracy in the Star Wars prequel trilogy

AUTHOR:

Maki Němečková

DEPARTMENT:

Department of Theater and Film Studies

SUPERVISOR:

Mgr. Jan Černík, Ph.D.

ABSTRACT:

In this thesis I set out to find out what reception the depiction of politics in the Star Wars prequels has encountered, what interpretations audiences make, how they make them, and whether the Star Wars prequels can be a suitable tool for teaching politics. To determine audience reception and discover how audiences interpret the movies, I used online movie sites from which I downloaded users' comments. I then surveyed viewer interpretation through a focus group and compared the results to the interpretation process as described by David Bordwell in *Making Meaning*. During the focus group, I also observed whether viewers picked up enough information about the internal politics of Star Wars to be able to discuss it. Based on this information, I would see if they would be able to engage in learning about politics using examples from the movies.

KEYWORDS:

Star Wars, politics, teaching political science, cognitive theory, interpretative process